

תפסיר רס"ג

(ב) פכתב מוסי' כ'רוגהם. עלי' מראחלהם עלי' קול אלה. והדיא מראחלהם לכ'רוגהם: (ג) ורחלו מן עין שמס פי אלשהר אלאוול. פי אליום אלכיאמס עשר. ודיאלך מן ג'ד אלפסת. כ'רגו בני אסראיל ביד רפיעה. בחצרה' גמיע אל' מצריון: (ד) והם ידפנון. אלדי' קתל אלה פיהם כל בכר. וצנע אחכאמא במעבודאתהם: (ה) ורחלו בני אסראיל מן עין שמס. ונזלו פי ספות:

דנפקו. מארעא דמצרים לחיליהון. בידא

דמשה ואהרן: **ב ויכתב משה**

את-מוצאיהם למסעיהם

על-פי יהוה ואלה

מסעיהם למוצאיהם: וכתב

משה. ית מפקניהון. למטלניהון על

מימרא דיין. ואלין מטלניהון למפקניהון:

ג ויסעו מרעמס בחדש

הראשון בחמשה עשר יום

לחדש הראשון ממחרת

הפסח יצאו בני-ישראל ביד רמה לעיני כל-

מצרים: ונטלו מרעמס בירחא קדמאה. בחמישת עשרא. יומא

לירחא קדמאה. מבתר פסחא. נפקו בני ישראל בריש גלי. לעיני כל

מצראי: **ד ומצרים מקברים את אשר הכה יהוה**

בהם כל-בכור ובאלהיהם עשה יהוה שפטים:

ומצראי מקברין. ית דקטל יי. בהון כל בוכרא. ובטעותהון. עבד יי

דינין: **ה ויסעו בני-ישראל מרעמס ויחנו בספת:**

— כט"י —

דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, פיין שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישנו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך וכי: **ד ומצרים מקברים. טרודים באבלם:**

ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן, ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מהר הקר עד ערבות מואב בשנת הארבעים, נמצא שכל שמונה ושלושים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות. זה מיסודו שלרבי משה הדרשן. ורבי תנחומא

זלק הדקדוק: **ג ממחרת הפסח.** בתוספת תי"ו ונפתחה הרי"ש מפני הסמיכות (מהר"ם):

תפסיד רס"ג

ונטלו בני ישראל מרעמסס ושרו

בסכות: ו ויסעו מסכת ויחנו

באתם אשר בקצה

המדבר: ונטלו מסכות. ושרו

באיתם. דבסטר מדברא: ז ויסעו

מאתם וישב על-פי

החירת אשר על-פני בעל

צפון ויחנו לפני מגדל:

ונטלו מאיתם. ותב על פום חירתא.

דקדם בעיל צפון. ושרו קדם מגדול:

ויסעו מפני החירת

ויעברו בתוך-הים המדברה וילכו דרך

שלשת ימים במדבר אתם ויחנו במרה: ונטלו

מן קדם חירתא. ועברו בגו ימא במדברא. ואזלו. מהלך תלתא יומין

במדברא דאיתם. ושרו במרה: ט ויסעו ממרה ויבאו

אילמה ובאילים שתים עשרה עינת מים

ושבעים תמרים ויחנו-שם: ונטלו ממרה. ואתו לאילים.

ובאילים. תרי עשר. מבויעין דמיין. ושבועין דקלין ושרו תמן:

ד ויסעו מאילים ויחנו על-ים-סוף: ונטלו מאילים.

ושרו על ימא דסוף: (שני) ויסעו מים-סוף ויחנו

במדבר-סין: ונטלו מימא דסוף. ושרו במדברא דסין:

ו) ורחלו מן תים. ונזלו פי איתם. פי טרף אלבריה: ז) ורחלו מנהא. ורגעו אלי פואה' אלחירות. אלתני בחצרה' בעל צפון. ונזלו בין ידי מגדול: ח) ורחלו מן תים. ועברו פי וסט אלבחר פי אלבריה. תים סארו. מסאפה' תילאתיה' אייאם פי ברייה' איתם. ונזלו פי אלמריה: ט) ורחלו מנהא. וגאו אלי אילים. וכאן פיהא. אתני עשר עין מא. וסבעין נכילה פנזלו הנאך: י) ורחלו מנהא. ונזלו עלי' בחר אלקלום: יא) ורחלו מנהא. ונזלו פי ברייה' סין:

זולק הרקדוק: ט ובאילים שתים עשרה. ס"א שתים באזיל ותיבת עשרה באתי (מהרי"ב):

תפסיר רס"ג

יב) פָּרְחָלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי
 דְּפָקָה: יג) וְרָחֵלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ
 פִי אֱלוֹשׁ: יד) וְרָחֵלוּ מִנְהָא.
 וְנָזְלוּ פִי רְפִידִים. וְלֹם יָכוֹן תִּים
 מֵאֵא. לְאֵלְקוֹם יִשְׁרָבוּנָה:
 טו) וְרָחֵלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי
 בְּרִייה' סִינִי: טז) וְרָחֵלוּ מִנְהָא.
 וְנָזְלוּ פִי קָבוּר אֱלִמִּתְשִׁיין:
 יז) וְרָחֵלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי
 חֲצֵרוֹת: יח) וְרָחֵלוּ מִנְהָא. וְנָזְלוּ
 פִי רִתְמָה: יט) וְרָחֵלוּ מִנְהָא.
 וְנָזְלוּ פִי רִמּוֹן פְּרִץ: כ) וְרָחֵלוּ
 מִנְהָא. וְנָזְלוּ פִי לְבָנָה:

יב וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר־סִין וַיַּחֲנוּ
 בְּדַפְקָה: וְנִטְלוּ מִמִּדְבַּר־דְּסִין. וַיִּשְׂרוּ
 בְּדַפְקָה: יג וַיִּסְעוּ מִדַּפְקָה וַיַּחֲנוּ
 בְּאֱלוֹשׁ: וְנִטְלוּ מִדַּפְקָה. וַיִּשְׂרוּ בְּאֱלוֹשׁ:
 יד וַיִּסְעוּ מֵאֱלוֹשׁ וַיַּחֲנוּ
 בְּרְפִידִים וְלֹא־הָיָה שָׁם מִים
 לָעַם לְשִׁתּוֹת: וְנִטְלוּ מֵאֱלוֹשׁ.
 וַיִּשְׂרוּ בְּרְפִידִים. וְלֹא הָיָה תַמָּן מַיִם:
 טו לָעֵמָּא לְמִשְׁתֵּי: טז וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים

וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר סִינִי: וְנִטְלוּ מִרְפִּידִים. וַיִּשְׂרוּ בְּמִדְבַּר דְּסִינִי:
 טז וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִינִי וַיַּחֲנוּ בְּקַבְרֵת הַתְּאוּהָ:
 וְנִטְלוּ מִמִּדְבַּר דְּסִינִי. וַיִּשְׂרוּ בְּקַבְרֵי דְמִשְׁאֵלֵי: יז וַיִּסְעוּ מִקַּבְרֵת
 הַתְּאוּהָ וַיַּחֲנוּ בְּחֲצֵרוֹת: וְנִטְלוּ מִקַּבְרֵי דְמִשְׁאֵלֵי. וַיִּשְׂרוּ
 בְּחֲצֵרוֹת: יח וַיִּסְעוּ מִחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּרִתְמָה: וְנִטְלוּ
 מִחֲצֵרוֹת. וַיִּשְׂרוּ בְּרִתְמָה: יט וַיִּסְעוּ מִרִתְמָה וַיַּחֲנוּ בְּרִמּוֹן
 פְּרִץ: וְנִטְלוּ מִרִתְמָה. וַיִּשְׂרוּ בְּרִמּוֹן פְּרִץ: כ וַיִּסְעוּ מִרִמּוֹן
 פְּרִץ וַיַּחֲנוּ בְּלְבָנָה: וְנִטְלוּ מִרִמּוֹן פְּרִץ. וַיִּשְׂרוּ בְּלְבָנָה:

— רס"ג —

יח וַיַּחֲנוּ בְּרִתְמָה. על שם לשון הרע ומה יוסיף לה לשון רמיה חצי גבור שנונים
 שְׁלִמְרָגְלִים, שְׁנָאֲמָר (מכילס קכ, ג) מה יתן לה עם גחלי רתמים:

זולק הרקדוק: יב ויחנו בדפקה. השוא שתחת הפ"א נח (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

כא) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 רסה: כב) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 קהלת: כג) ורחלו מנהא. ונזלו
 פי גבל שפר: כד) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי חרדה: כה) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי מקהלות: כו) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי תחת: כז) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי תרת: כח) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי מתקה:
 כט) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 חשמונה: ל) ורחלו מנהא. ונזלו
 פי מוסרות: לא) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי בני יעקן: לב) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי חור גדגד:

טו ויסעו מלבנה ויחנו

ברסה: ונטלו מלבנה ושרו ברסה:

כב ויסעו מרסה ויחנו

בקהלתה: ונטלו מרסה ושרו

בקהלת: כג ויסעו מקהלתה

ויחנו בהר שפר: ונטלו

מקהלת ושרו בטורא דשפר:

כד ויסעו מהר שפר ויחנו

בחרדה: ונטלו מטורא דשפר ושרו

בחרדה: כה ויסעו מחרדה

ויחנו במקהלת: ונטלו מחרדה ושרו במקהלות: כו ויסעו

ממקהלת ויחנו בתחת: ונטלו ממקהלות ושרו בתחת:

כז ויסעו מתחת ויחנו בתרת: ונטלו מתחת ושרו

בתרת: כח ויסעו מתרת ויחנו במתקה: ונטלו מתרת ושרו

במתקה: כט ויסעו ממתקה ויחנו בחשמונה:

ונטלו ממתקה ושרו בחשמונה: ל ויסעו מחשמונה ויחנו

במוסרות: ונטלו מחשמונה ושרו במוסרות: לא ויסעו

ממוסרות ויחנו בבני יעקן: ונטלו ממוסרות ושרו בבני

יעקן: לב ויסעו מבני יעקן ויחנו בחר הגדגד:

זלק הדקדוק: כג מקהלתה. הקו"ף דגש (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

לג) ורחלו מנהא. ונזלו פי עברונה: לה) ורחלו מנהא. ונזלו פי עציון גבר: לו) ורחלו מנהא. ונזלו פי בדיה צין הי רקים: לה) ורחלו מנהא. ונזלו פי גבל הור. פי טרף בלד אדום. לה) פצעד הרון אלאמאם. אלי גבל הור. ומאת תים באמר אלהה פי סנהי אלארבעין. לכ'רוג בני אסראיל מן בלד מצר. פי אליום אלאוול מן אלשהר אלכיאמס: לט) וכאן להרון. מאיה ות'לאתיה ועשרין

ונטלו מבני יעקן. ושרו בחור גדגד:

לג ויסעו מחר הגדגד ויחנו

ביטבתה: ונטלו מחור גדגד. ושרו

ביטבתה: לה ויסעו מיטבתה

ויחנו בעברנה: ונטלו מיטבתה.

ושרו בעברנה: לה ויסעו

מעברנה ויחנו בעצין גבר:

ונטלו מעברנה. ושרו בעצין גבר:

לה ויסעו מעצין גבר ויחנו

במדבר צן הוא קדש: ונטלו

מעצין גבר. ושרו במדברא דצין היא רקם: לה ויסעו מקדש

ויחנו בהר ההר בקצה ארץ אדום: ונטלו מרקם.

ושרו בהור טורא. בסיפי ארעא דאדום: לה ויעל אהרן הכהן

אל-הר ההר על-פי יהוה וימת שם בשנת

הארבעים לצאת בני-ישראל מארץ מצרים

בחדש החמישי באחד לחדש: וסליק אהרן כהנא.

להור טורא. על מימרא דיי ומית תמן. בשנת ארבעין. למפק בני

ישראל מארעא דמצרים. בירחא חמישאה בחד לירחא:

לט ואהרן בין-שלש ועשרים ומאת שנה

— רס"י —

לח על פי ה'. מלמד שמת בגשיקה:

וזלק הדקדוק: לה ויעל אהרן הכהן. תיבת ויעל מתקרי מלעיל. עלייה לצרור החיים היתה לו (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

סנה. למא מאת הנאד:
 (ט) ת'ם סמע אלפנאעני מלך
 ערד. והו סאכן פי אלדארום פי
 בלד פנעאן פמגי בני אסראיל:
 (מא) ת'ם רחלו מן גבל הור.
 ונזלו פי צלמונה: (מב) ורחלו
 מנהא. ונזלו פי פונון:
 (מג) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 אובות: (מד) ורחלו מנהא. ונזלו
 פי עיי אלמגאזו. פי תכ'ם מואב:
 (מה) ורחלו מנהא. ונזלו פי
 דיבון גד: (מו) ורחלו מנהא.
 ונזלו פי עלמון דבלתים:
 (מז) ורחלו מנהא. ונזלו פי גבאל
 אלעברין. בין ידי נבו:

במתו בהר ההר: ואהרן. בר
 מאה ועשרין ותלת שנין. כד מית בהור
 טורא: ספרי תימן ס **וישמע**
הפנעני מלך ערד והוא
ישב בנגב בארץ כנען בבא
בני ישראל: ושמע. פנענאה
 מלכא דערד. והוא יתיב בדרומא
 בארעא דכנען. במיתי בני ישראל:
ויסעו מהר ההר ויחנו
בצלמנה: ונטלו מהר טורא. ושרו
 בצלמנה: **ויסעו מצלמנה**
ויחנו בפונן: ונטלו מצלמונה. ושרו בפונון: **ויסעו מפונן**
ויחנו באבת: ונטלו מפונון. ושרו באובות: **ויסעו**
מאבת ויחנו בעיי העברים בגבול מואב: ונטלו
 מאובות. ושרו. במגזת עבראי בתחום מואב: **ויסעו מעיים**
ויחנו בדיבן גד: ונטלו ממגזתא. ושרו בדיבון גד:
ויסעו מדיבן גד ויחנו בעלמן דבלתימה:
 ונטלו מדיבן גד. ושרו בעלמון דבלתים: **ויסעו מעלמן**
דבלתימה ויחנו בהרי העברים לפני נבו:

— כס"י —

מ וישמע הפנעני. כאן למדך שמיתת אהרן
 היא השמועה, שנסתלקו ענני הכבוד וכסבור
 שנתנה רשות להלחם בישראל, לפיכך
 חזר וכתבה: **מז בעיי העברים.** לשון חרבות
 וגלים, כמו לעי השדה, (מייכ ס, ו) שמו את
 ירושלים לעיים (תהלים עט, ס):

ונטלו מעלמון דבלתים. ושרו. בטורי

דעבראי דקדם נבו: **מח ויסעו**

מהרי העברים ויחנו

בערבת מואב על ירדן

ירחו: ונטלו מטורי דעבראי. ושרו

במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו:

מט ויחנו על-הירדן מבית

הישמת עד אבל השטים

תפסיר רס"ג

מח) ורחלו מנהא. ונזלו פי
בידאת מואב. עלי ארדן
יריחא: מט) פנזלו עלי אלארדן
מן בית ישימות. אלי מרג
שטין. ודיאלך פי בידאת מואב:
נ) פכלם אללה מוסי פי בידאת
מואב. עלי ארדן יריחא
תכלימא: נא) מר בני אסראיל
וקל להם. אנכם גאיזין אלארדן
אלי בלד כנעאן: נב) פאקרצו

בערבת מואב: ושרו על ירדנא מבית ישימות. עד מישר שטין.

במישריא דמואב: **ס*** ❁ טיכרטיך בספרי תימן ❁ (שלישי) (חטישי כשהן מחוברות)

וידבר יהוה אל-משה בערבת מואב על-

ירדן ירחו לאמר: ומליל יי. עם משה במישריא דמואב. על

ירדנא דיריחו למימר: **נא דבר אל-בני ישראל**

ואמרת אליהם כי אתם עברים את-הירדן

אל-ארץ כנען: מליל עם בני ישראל. ותימר להון. ארי אתון.

עברין ית ירדנא לארעא דכנען: נב והורשתם את כל-

יש גורסים כאן המישי בספרי תימן כשהן מחוברות

מט מבית הישמת עד אבל השטים. כאן
למךד שער מחנה ישראל שנים עשר מיל.
דאמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא
אתרא וכו' (טרוזין נכ, ט): **אבל השטים.**
מישור שלשטים אבל שמו: נא כי אתם
עברים את הירדן וגוי והורשתם וגוי.

וזלק הדקדוק: מט מבית הישמת. היו"ד נחה (מהרי"ב): נב והורשתם את כל ישרי הארץ.
תיבת את בצירי ושופר הולך לא במקף וסגול בכל התיגאן:

תפסיר רס"ג

גמיע אהל אלבלד מן בין
 ידיכם. ואבידו גמיע
 מזכירפאתהם. ואצנאם
 מסבוכפאתהם. וביעהם תנפדון:
 (ג) פאדיא קרציתמוהם אסכנו
 אלבלד. פקד אעטיתכם אייאה:
 נד) ותוועוה באסהם
 לעשאירכם. לאלפתיר כתירו
 נחלתה ולאקליל קללהא. מן
 כרג לה אלסהם פי אי מוציע
 כאן לה. ועלי אסבאט
 אבאיכם תתוועונה: נה) ואן לם

יִשְׁבִי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם
 וְאַבְדֹתֶם אֶת כָּל־מִשְׁכֵּיכֶם
 וְאֶת כָּל־עַלְמֵי מִסְכֹּתְכֶם
 תֵּאַבְדוּ וְאֶת כָּל־בְּמוֹתֶם

תִּשְׁמִידוּ: וּתְתַרְכוּן. ית כל יתבי
 ארעא מן קדמיכון. ותבדון. ית כל בית
 סגדתהון. וית כל עלמי מתכתהון
 תבדון. וית כל במתהון תשיצון:
 וְהוֹרֶשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ

וּיִשְׁבְּתֶם־בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּהּ

אֹתָהּ: וּתְתַרְכוּן ית יתבי ארעא ותתבון בה. ארי לכון. יהבית ית

ארעא למירת יתה: וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת־הָאָרֶץ בְּגוֹרָל

לְמִשְׁפַּחְתֵיכֶם לְרֹב תְּרַבּוּ אֶת־נַחֲלָתוֹ וְלִמְעַט

תִּמְעֵיט אֶת־נַחֲלָתוֹ אֶל אֲשֶׁר־יֵצֵא לוֹ שְׁמָהּ

הַגּוֹרָל לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחֲלוּ:

וּתְחַסְנוּן ית ארעא בעדבא לזרעיתכון. לסגיאי. תסגון ית אחסנתהון

ולזעירי תזערון ית אחסנתהון. לדיפוק ליה תמן. עדבא דיליה יהי.

לְשִׁבְטֵי אֲבֹתְכֶם תְּחַסְנוּן: וְאִם־לֹא תוֹרִישׁוּ

— כש"י —

מיושביה ואו וישבתם בה. תוכלו להתקיים
 בה, ואם לאו לא תוכלו להתקיים בה:
 נד אל אשר יצא לו שמה. מקרא קצר
 הוא זה, אל מקום אשר יצא לו שמה הגורל
 לו יהיה: למטות אבותיכם. לפי חשבון
 יוצאי מצרים. דבר אחר בשנים עשר גבולין

על שם שהיו מסכין את הקרקע ברצפת
 אבנים של שיש להשתחוות עליהם בפשוט
 ידים ורגלים, כדפתיב (ויקרא כו, 6) ואבן
 משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות
 עליה: מסכתם. כתרגומו מתכתהון:
 נג והורשתם את הארץ. והורשתם אותה

תפסיר רס"ג

תקראצו אהל אלבלד מן בין
 ידיכם. פיציר מא תבלינה
 מנהם. כאבר פי עיונכם.
 וכמסאל פי גנובכם.
 ויצאיקונכם פי אלבלד. אלדי
 אנתם מקימין פיה: נו פאכון
 כמא קצדת. אן אצנע בהם
 אצנע בכם: לד א תם פלם
 אללה מוסי תכלימא: ב מר
 בני אסראיל וקל להם. אנכם
 דאכילין אלי בלד פנעאן.
 פחדיה חדוד אלבלד. אלדי

אֶת-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם
 וְהִיא אֲשֶׁר תֹּתִירוּ מֵהֶם
 לְשָׂמִים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִינִם
 בְּצַדֵיכֶם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם
 עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
 יֹשְׁבִים בָּהּ: וְאִם לֹא תִתְּרֹכוּן. יֵת
 יְתִבִי ארעא מן קדמיכון. ויהי דתשארון
 מנהון. לסיען נטלן זין לקבלכון. ולמשרין
 מקפניכון. ויעיקון לכון. על ארעא.

דאתון יתבין בה: **וְהִיא כַּאֲשֶׁר דְּמִיתִי לַעֲשׂוֹת
 לָהֶם אַעֲשֶׂה לָכֶם:** ויהי. כמא דחשיבית. למעבד להון
 אעביד לכון: **פ לָד א וידבר יהוה אל-משה לאמר:**
 ומליל יי עם משה למימר: **ב צו את-בני ישראל
 ואמרת אליהם כי-אתם באים אל-הארץ פנען
 זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ
 פנען לגבלתייה:** פקיד. ית בני ישראל ותימר להון.

— כש"י —

כמנן השבטים: **וכהיה אשר תותירו מהם.** יהיו לכם לרעה: **לשמים בעיניכם.**
 ליתדות המנקרות עיניכם. תרגום שליתדות
 שיפיא: **ולצנינם.** פותרים בו הפותרים לשון
 מסוכת קוצים הסוככת אתכם לסגור ולכלוא

זלק הדקדוק: **אשר תפל לכם בנחלה.** הבי"ת בגעיא בכל התיגאן:

תפסיר רס"ג

יחזל לכם נחלה: ג) פיבתדי לכם
אלחד אלגנובי. מן ברייה צין
אלי גאנב אדום. פיון מן טרף
אלבחירה אלמיתה שרקייא:

ארי אתון עלין לארעא דכנען. דא
ארעא. דתתפליג לכוון באחסנא. ארעא
דכנען לתחומהא: **והיה לכם
פאת נגב ממדבר צן על-**

ידי אדום והיה לכם גבול נגב מקצה

ים המלח קדמה: ויהי לכוון רוח דרומא. ממדברא דצין על

תחומי אדום. ויהי לכוון תחום דרומא. מסיפי ימא דמלחא קדומא:

— כ"ט —

במערכה שלארץ כנען, כענן שנאמר
בפ'לשתים (פטיס 3, 5) יושבי חבל הים גוי
ברתים. ולא נחם אותו הדרף אלא הסבן
והוציאם דרך דרומה אל המדבר, והוא
שקראו יחזקאל (יחזקאל כ, 16) מדבר העמים,
לפי שהיו כמה אמות יושבות בצדו והולכין
אצל דרומה מן המערב כלפי מזרח תמיד,
עד שבאו לדרומה שלארץ אדום ובקשו
ממלך אדום שניחם להכניס בארצו ולעבור
דרך רחבה ולהכניס לארץ, ולא רצה.
והצרכו לסבוב את כל דרומה שלאדום עד
בואם לדרומה שלארץ מואב, שנאמר
(שופטים יא, יז) וגם אל מלך מואב שלח ולא
אבה. והלכו כל דרומה שלמואב עד סופה
ומשם הפכו פניהם לצפון עד שסבבו כל
מצר מזרחי שלה לרחבה וכשכלו את
מזרחה מצאו את ארץ סיחון ועוג שהיו
יושבין במזרחה שלארץ כנען והירדן מפסיק
ביניהם. וזהו שנאמר ב'פ'תח (שופטים יא, יח)
וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ
מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב. וכבשו
את ארץ סיחון ועוג שהיתה בצפונה שלארץ
מואב. וקרבו עד הירדן והוא כנגד מקצוע
צפונית מערבית שלארץ מואב, נמצא שארץ
כנען שב'עבר הירדן למערב היתה מקצוע
דרומית מזרחית שלה אצל אדום:

גבולי רוחותיה סביב, לומר לך מן הגבולים
הללו ולפנים המצות נוהגות: **תפל לכם.**
על שם שנתחלקה בגורל נקראת חלקה
לשון נפילה. ומדרש אגדה אומר על ידי
שהפיל הקדוש ברוך הוא שריהם שלשבע
אמות מן השמים וכפתן לפני משה, אמר לו
ראה אין בהם עוד כח: **ג והיה לכם פאת
נגב.** רוח דרומית אשר מן המזרח למערב:
ממדבר צן. אשר אצל אדום מתחלת
מקצוע דרומית מזרחית שלארץ תשעת
המטות. כיצד, שלש ארצות יושבות בדרומה
של ארץ ישראל זו אצל זו קצת ארץ
מצרים, וארץ אדום בלה וארץ מואב בלה.
ארץ מצרים במקצוע דרומית מערבית,
שנאמר בפרשה זו מעצמון נחלה מצרים
והיו תוצאותיו הימה. ונחל מצרים היה
מהלך על פני כל ארץ מצרים, שנאמר
(יחושע יג, ג) מן השיחור אשר על פני מצרים.
ומפסיק בין ארץ מצרים לארץ ישראל וארץ
אדום אצלה לצד המזרח וארץ מואב אצל
ארץ אדום בסוף הדרום למזרח, וכשיצאו
ישראל ממצרים, אם רצה המקום לקרב את
כניסתם לארץ היתה מעבירם את הנילוס לצד
צפון ובאין לארץ ישראל, ולא עשה כן, וזהו
שנאמר (שמות יג, יז) ולא נחם אלהים דרך
ארץ פלשתים, שהם יושבים על הים

תפסיר רס"ג

(ד) ת'ם יסתדיר ל'כם מן אל'גנוב. אל'י עקב'ה עקרב'ים ויעבר אל'י צ'ין. ויכון כ'רוג'ה אל'י גאנב ר'קים ברנע. ויכ'רג אל'י רפח ויעבר אל'י מנאזל: (ה) ויסתדיר מן מנאזל אל'י ואד אל'עריש. ויכון כ'רוג'ה אל'י אל'בחר: (ו) ואל'חד אל'ג'רבי. ויכון ל'כם אל'בחר אל'כביר ותכ'ימה:

וְנִסַּב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב
לְמַעַלְהָ עֲקֵרָבִים וְעֵבֶר
צִנְהָ (כ' והיה) וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו
מִנֶּגֶב לְקֹדֶשׁ בְּרִנֵּעַ וַיֵּצֵא
חֲצֵר־אֶדֶר וְעֵבֶר עֲצֻמּוֹהָ:
וַיִּסְחָר לְכוּן תְּחוּמָא מְדֻרּוּמָא. לְמִסְקֵנָא
דְּעֵקֶרְבִין וְיַעֲבֵר לְצִין. וַיְהוֹן מִפְּקֻנּוּהָ.
מְדֻרּוּמָא לְרִקֵּס גִּיּאָה. וַיִּפּוֹק לְחֲצֵר אֶדֶר

וַיַּעֲבֵר לְעֲצֻמוֹן: ה' וְנִסַּב הַגְּבוּל מִעֲצֻמוֹן נַחֲלָה
מִצְרִים וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו הַיַּמָּה: וַיִּסְחָר תְּחוּמָא. מִעֲצֻמוֹן
לְנַחֲלָה דְּמִצְרִים. וַיְהוֹן מִפְּקֻנּוּהָ לַיַּמָּה: וְגְבוּל יָם וְהָיָה
לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וְגְבוּל זֶה־יְהִיָּה לָכֶם גְּבוּל יָם:

— כ"י —

חצר אדר שהתחיל להרחיב משעבר את קדש ברנע ורוחב אותה רצועה שב'לטה לצד צפון היתה מקדש ברנע עד עצמון ומשם והלאה נתקצר המצר ונסב לצד הדרום ובא לו לנחל מצרים ומשם לצד המערב אל הים הגדול שהוא מצר מערבה של כל ארץ ישראל. נמצא שנחל מצרים במקצוע מערבית דרומית: כ והיו תוצאותיו הימה. אל מצר המערב שאין עוד גבול נגב מארץ לצד המערב משם והלאה: ווגבול ים. ומצר מערבי מהו: והיה לכם הים הגדול. למצר: ווגבול. הנסין שבתוך הים אף הם מן הגבול והם איים, שקורין איטלי"ש [איים]:

ד ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרב'ים. כל מקום שנאמר ונסב או ויצא מלמד שלא היה המצר שונה אלא הולך ויוצא לחוץ, יוצא המצר ועוקם לצד צפונה שלעולם בא'לכסון למערב ועובר המצר בדרומה שלמעלה עקרב'ים, נמצא מעלה עקרב'ים לפנים מן המצר: ועבר צנה. אל צין כמו מצרימה: והיו תוצאותיו. קצותיו. בדרומה שלקדש ברנע: ויצא חצר אדר. מתפשט המצר ומרחיב לצד צפון שלעולם ונמשך עוד בא'לכסון למערב ובא לו לחצר אדר ומשם לעצמון ומשם לנחל מצרים. ולשוין ונסב האמור כאן לפי שכתב ויצא

ז'לק הדקדוק: הנחלה מצרים. הה"א נוספת כי המלה מלעיל (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

ז) וְהָיָא יָכוֹן לָכֶם אֱלֹהֵי
אֱלֹהֵימָא לִי. מִן אֱלֹהֵי
אֱלֹהֵימָא. תְּחִדוּ לָכֶם אֱלֹהֵי
הָזֶה: ח) וּמָנָה אֱלֹהֵי חֲמָאָה. וַיִּכְרַג
כִּירוּגָה אֱלֹהֵי צָדֵד: ט) וַיִּכְרַג
אֱלֹהֵי זַפְרוֹן. וַיִּנְתְּהֵי אֱלֹהֵי חֲצַר
עֵינָן. הָדִיא יָכוֹן לָכֶם אֱלֹהֵי
שְׂמָא לִי: י) וְחִדוּ לָכֶם אֱלֹהֵי
שְׂרָקִי. מִן חֲצַר עֵינָן אֱלֹהֵי פֹאמִיָּה:

ותחום מערבא. ויהי לכון. ימא רבא
ותחומיה. דין יהי לכון תחום מערבא:
וְזֶה-יְהִי־לָכֶם גְּבוּל צְפוֹן
מִן-הַיָּם הַגָּדוֹל תְּתָאוּ לָכֶם
הַר הַהָרִי: וְדִין יְהִי לָכֶם תְּחוּמֵי
צְפוֹנָא. מִן יִמָּא רַבָּא. תְּכֹנְוֹן לָכֶם לְהוֹר
טוֹרָא: הַמְּהַר הַהָר תְּתָאוּ
לְבָא חֲמַת וְהִיוּ תּוֹצְאוֹת

הַגְּבוּל צְדָדָה: מְהוֹר טוֹרָא. תְּכֹנְוֹן לְמַטֵּי חֲמַת. וַיְהוֹן מִפְּקֻנְהֵי
דְּתַחֲוּמָא לְצָדָד: ט) וַיֵּצֵא הַגְּבוּל זְפֹרְנָה וְהִיוּ תּוֹצְאוֹתָיו
חֲצַר עֵינָן זֶה-יְהִי־לָכֶם גְּבוּל צְפוֹן: וַיִּפּוֹק תְּחֹוּמָא
לְזַפְרוֹן. וַיְהוֹן מִפְּקֻנְהֵי לְחֲצַר עֵינָן. דִּין יְהִי לָכֶם תְּחוּמֵי צְפוֹנָא:
וְהֵתְאוּתֶם לָכֶם לְגְבוּל קְדָמָה מִחֲצַר עֵינָן
שְׂפָמָה: וְתִכְוֹנוּן לָכֶם לְתַחֲוּמֵי קְדוּמָא. מִחֲצַר עֵינָן לְשָׂפָם:

— כ"ט —

כל מקום שנאמר תוצאות הגבול, או המצר
בלה שם לגמרי ואינו עובר להלן כלל, או
משם מתפשט ומרחיב ויוצא לאחוריו
להמשיך להלן באלכסון יותר מן הרחב
הראשון, ולעגן רחב המדה הראשון קראו
תוצאות, ששם בלתי אותה מדה:
ט) וְהִיוּ תּוֹצְאוֹתָיו חֲצַר עֵינָן. הוא הנה סוף
המצר הצפוני. ונמצאת חצר עינן במקצוע
צפונית מורחבת. ומשם והתאיותם לכם אל
מצר המורחב: י) וְהֵתְאוּתֶם. לשון הסבה
ונטיה כמו תתאו: שפמה. במצר המורחב
ומשם הרבלה:

ז) גְּבוּל צְפוֹן. מצר צפון: מן הים הגדול
תתאו לכם הר ההר. שהוא במקצוע
צפונית מערבית. וראשו משפיע ונכנס לתוך
הים ויש מרחב הים לפניו המנוח וחוצה
המנוח: תתאו. תשפעו לכם לנטות ממערב
לצפון אל הר ההר: תתאו. לשון סבה, כמו
(ד"כ ז' יב, יא) אל תא הרצים, (יחזקאל מ, י)
ותאי השער הצייע, שקורין אפימי"ז, שהוא
מוסב ומשפע: ה מהר ההר. תסבו ותלכו אל
מצר הצפון לצד המורחב ותפגעו בלבא חמת,
זו אנטוכיא: תוצאות הגבול. סופי הגבול.

תפסיר רס"ג

יא) וינחדר מן פאמיה. אלי
 דפני מן שרקי אלעין. פינחדר
 ויצרב. אלי גאנב בחר גניסר
 שרקינא: יב) וינזל אלארדן.
 ויכון כירוגה אלבחירה
 אלמיייתה. הדיא תכון לָכֶם
 חדוד אלבלד מסתדירא:
 יג) פאמר מוסי בני אסראיל.
 ען קול אלה וקאל. הדיא
 אלבלד אלמחדוד תוועונה
 באסהם, כמא אמר אלה. אן
 יעטא לתסעה' אסבאט ונצי:
 יד) אד' קד אכיד' סבט ראובן.

וַיֵּרֶד הַגִּבּוֹל מִשָּׁפֶם
 הַרְבֵּלָה מִקֶּדֶם לְעֵינַי וַיֵּרֶד
 הַגִּבּוֹל וּמַחָה עַל-פְּתָף
 ים-פְּנֵי קְדֻמָּה: וַיַּחֲזֵת תַּחֲוֵמָא
 מִשָּׁפֶם. לְרֵבְלָה מִמִּדְּנַח לְעֵינַי. וַיַּחֲזֵת
 תַּחֲוֵמָא. וַיִּמְטֵי עַל בֵּיף ים גְּנִיסֵר קְדוּמָא:
 וַיֵּרֶד הַגִּבּוֹל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ
 תוֹצְאוֹתָיו ים הַמֶּלַח זֹאת
 תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ

לְגַבְלֹתֶיהָ סָבִיב: וַיַּיַּחֲזֵת תַּחֲוֵמָא לְיַרְדֵּנָא. וַיְהוּן מִפְּקֻנֹהֵי
 לַיָּמָא דְּמַלְחָא. דָּא תִּהְיֵי לְכוּן אַרְעָא. לְתַחֲוֵמָהָ סְחוּר סְחוּר: וַיֵּצֵן
 מֹשֶׁה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 תִּתְנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרֵל אֲשֶׁר עָנָה יְהוָה לְתֵת
 לְתַשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצֵי הַמַּטֵּה: וּפְקִיד מֹשֶׁה. ית בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְמִימֵר. דָּא אַרְעָא. דְּתַחֲסֻנוּן יְתָה בְּעַדְבָּא. דְּפְקִיד יי. לְמַתְּנֵי
 לְתַשְׁעַת שְׁבַטִין וּפְלָגוֹת שְׁבַטָא: דִּי כִי לְקַחוּ מַטֵּה בְּנֵי

— כש"י —

ובא מן הצפון לדרום באלכסון נוטה לצד
 מזרח ומתקרב לצד ארץ פנען פנגד ים
 כנרת ומושף לצד מזרחא שלארץ ישראל
 פנגד ים כנרת עד שנופל בים המלח ומשם
 כולה הגבול בתוצאותיו אל ים המלח,
 שממנו התחלת מצר מקצוע דרומית
 מזרחית. הרי סובבת אותה לארבע רוחותיה:

יא מקדם לעין. שם מקום. והמצר הולף
 במזרחו נמצא העין לפנים מן המצר ומארץ
 ישראל הוא: וירד הגבול. כל שהגבול הולף
 מצפון לדרום הוא יורד והולף: ומחה על
 פתף. אל עבר: ים כנרת קדמה. שיהא ים
 כנרת תוף לגבול במערב, והגבול במזרח ים
 כנרת, ומשם יורד אל הירדן והירדן מושף

תפסיר רס"ג

הֲרֹאוּבְנֵי לְבַיִת אֲבֹתָם
 וּמִטָּה בְּנֵי-הַגָּדִי לְבַיִת
 אֲבֹתָם וַחֲצֵי מִטָּה מְנַשֶּׁה
 לְקַחוּ נַחֲלָתָם: אַרְי קְבִילוּ.
 שְׁבֹטָא דְבְנֵי רְאוּבֵן לְבַיִת אֲבֹתָהוֹן.
 וְשְׁבֹטָא דְבְנֵי גָד לְבַיִת אֲבֹתָהוֹן. וּפְלָגוֹת
 שְׁבֹטָא דְמְנַשֶּׁה קְבִילוּ אַחְסַנְתָּהוֹן:

וסבט גר ונצף סבט מנשה.
 נחלתהם לביות אביהם:
 טו) הדיאן אלסבטאן ואלנצף.
 אכדו נחלתהם. מן עבר ארדן
 יריחא אלשרקי: טז) תים כלם
 אלה מוסי תכלימא: יז) הדיא
 אסמא אלהגאל. אלהי יקסמו
 לכם אלבלד. אלעזר
 אלאמאם. ויהושע אבן נון:

שְׁנֵי הַמִּטּוֹת וַחֲצֵי הַמִּטָּה
 לְקַחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן יַרְחוּ קִדְמָה
 מִזְרָחָה: תִּרִין שְׁבֹטִין וּפְלָגוֹת שְׁבֹטָא. קְבִילוּ אַחְסַנְתָּהוֹן. מֵעֵבֶרָא.

לִירְדְנָא דִירִיחוּ קְדוּמָא מְדַנְחָא: פ (רביעי) (ששי כשהן מחוברות)

אֶל-מִנְשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: הִיא אֵלֶּה
 שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת-הָאָרֶץ
 אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן: אֵלֶּיךָ שְׁמַחַת גּוֹבְרִיא.
 דִּיחְסְנוֹן לְכוּן יַת אַרְעָא. אֶלְעָזָר כְּהֵנָּא. וַיהוֹשֻׁעַ בֶּר נון:

פ רביעי בספרי תיטון ששי כשהן מחוברות בסת"י

— כט"י —

ואחד חלק הגון. ומה שהם עושין יהיה עשוי
 כאלו עשאו שלוחים. ולא יתכן לפרש
 לכם זה ככל לכם שבמקרא. שאם פן
 היה לו לכתוב ינחילו לכם. ינחלו
 משמע שהם נוחלים לכם בשבילכם
 ובמקומכם, כמו (שמות יד, יד) ה' ילחם לכם:

טו קדמה מזרחה. אל פני העולם שהם
 במזרח, שהיה מזרחית קרויה פנים, ומערבית
 קרויה אחר, לפיכך דרום לימין וצפון
 לשמאל: יז אשר ינחלו לכם. בשבילכם כל
 נשיא ונשיא אפטרופוס לשבטו ומחלק נחלת
 השבט למשפחות ולגברים ובורר לכל אחד

זולק הודקדוק: טו לקחו נחלתם. תיבת לקחו בשופר הולך ותיבת נחלתם ברביע וכן כתב
 א"ת משם ספרי ספרד:

תפסיר רס"ג

יה) ושריף מן כל סבט. כ'ד'וה ליקסם אלבלד: יט) ויהיא אסמאיהם. מן סבט יהודה. כלב אבן יפנה: כ) ומן סבט שמעון. שמואל אבן עמיהוד: כא) ומן סבט בנימין. אלידד אבן פסלון: כב) ומן סבט דן שריפא. בקי אבן יגלי: כג) לבני יוסף מן סבט בני מנשה שריף. חניאל אבן אפוד: כד) ומן סבט בני אפרים שריף. קמואל אבן שפטן: כה) ולסבט זבולון שריפא. אליצפן אבן פרנד:

יח ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו לנחל את-

הארץ: ורפא חד. רפא חד משבטא.

תדברון לאחסנא ית ארעא: יט) ואלה

שמות האנשים למטה

יהודה כלב בן-יפנה: ואלין

שמהת גובריא. לשבטא דיהודה. כלב

בר יפנה: כ) ולמטה בני שמעון

שמואל בן-עמיהוד: ולשבטא

דבני שמעון. שמואל בר עמיהוד: כא

בן-פסלון: לשבטא דבנימין. אלידד בר פסלון: כב

בני-דן נשיא בקי בן-יגלי: ולשבטא דבני דן רפא. בקי

בר יגלי: כג

לבני יוסף למטה בני-מנשה נשיא חניאל

בן-אפוד: לבני יוסף. לשבטא דבני מנשה רפא. חניאל

בר אפוד: כד

ולמטה בני-אפרים נשיא קמואל בן-שפטן: ולשבטא דבני אפרים רפא. קמואל בר שפטן:

כה

ולמטה בני-זבולון נשיא אליצפן בן-פרנד:

— רס"י —

יח לנחל את הארץ. שיהא נחל וחולק אותה במקומכם:

זולק הדקדוק: יח תקחו לנחל את הארץ. בדפוסים תיבת תקחו בטפחא, לנחול שופר הולך וכן הוא בקצת תיגאן. ובתיגאן קדמוניות תקחו בזקף גדול כמו שהוא כאן:

שמנו דבור (יח) תקחו לנחל. תקחו טפחא לנחל מארכת. כן המנהג כדעה ראשונה שבח"ד.

תפסיד רס"ג

כו) ומן סבט יששכר שריפא פלטיאל אבן עזן: כז) ומן סבט אשר שריפא. אחיהוד אבן שלומי: כח) ומן סבט נפתלי שריפא. פדהאל אבן עמיהוד: כט) תולאי. אלדי אמר אללה. אן יקסמו לבני אסראיל בלד כנעאן: לה א) תים פלם אללה מוסי פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא תכלימא: ב) מר בני אסראיל. באן יעטו

ולשבטא דבני זבולון רבא. אליצפן בר פרנד: ב) ולמטה בני-יששכר נשיא פלטיאל בן-עזן: ולשבטא דבני יששכר רבא. פלטיאל בר עזן: ב) ולמטה בני-אשר נשיא אחיהוד בן-שלמי: ולשבטא דבני אשר רבא. אחיהוד בר שלומי: ב) ולמטה בני-נפתלי נשיא פדהאל בן-עמיהוד: ולשבטא דבני נפתלי רבא. פדהאל בר עמיהוד: כט) אלה אשר צוה יהוה לנחל את-בני-ישראל בארץ כנען: אלין. דפקיד יי. לאחסנא ית בני ישראל בארעא דכנען: פ חמדיטי בספרי תימן (חטיי) לה א וידבר יהוה אל-משה בערבת מואב על-ירדן ירחו לאמר: ומליל יי. עם משה במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו למימר: ב צו את-בני ישראל ונתנו ללויים מנחלת אחותם ערים לשבת ומגרש לערים סביבתיהם תתנו ללויים:

כט"י

כט לנחל את בני ישראל. שהם ינחילו לה ז ומגרש. רוח מקום חלק חוץ לעיר אותה לכם למחלקותיה: סביב להיות לנוי לעיר, ואין רשאין לבנות

זולק הרקדוק: כ פדהאל בן עמיהוד. כתב מהרי"ב וז"ל לחוד ומפיק שוא עכ"ל פירוש דבריו שהוא מפיק מפני השו"א שבה"א ועיין פרשת בהעלתך מה שכתבנו משמו בתיבת פדהצור ע"ש:

תפסיד רס"ג

אלליואניין. מן נחלת חוזהם קרא יסכנוהא. ואפניה להם חואליהא: (ג) ותפון אלקרא סכנא להם. ואפניתהא. לבהאימהם וסרחם וסאיר חיואנהם: (ד) ואפניה אלקרא. אלתי תעטוהא לאליואניין. מן כארג חאיט אלקריה. אלף דראע מסתדירא: (ה) תים אמסחו מן כארג אלקריה. אלי גהה אלמשרק אלפין דראע. ואלי גהה אלגנוב אלפין דראע. ואלי אלגרב אלפין דראע. ואלי גהה אלשמאל. אלפין דראע ואלקריה פי וסטהא. פדאלד

פקיד ית בני ישראל. ויתנון לליואי. מאחסנת. אחדתהון קרוין למתב. ורוח. לקרויא סחרניהון. תתנון לליואי:

והיו הערים להם לשבת

ומגרשיהם יהיו לבהמתם

ולרכשם ולכל חיתם: ויהון

קרויא. להון למתב. ורוחיהון. יהון לבעירהון ולקנינהון. ולכל חיותהון:

ומגרשי הערים אשר

תתנו ללויים מקיר העיר

וחוצה אלף אמה סביב:

ורוחי קרויא. דתתנון לליואי. מפותל

קרתא ולברא. אלף אמין סחור סחור:

ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים

באמה ואת פאת נגב אלפים באמה ואת

פאת ים | אלפים באמה ואת פאת צפון אלפים

באמה והעיר בתוך זה יהיה להם מגרשי

הערים: ותמשחון מברא לקרתא. ית רוח קדומא תרין אלפין

אמין. וית רוח דרומא תרין אלפין אמין. וית רוח מערבא תרין אלפין

אמין. וית רוח צפונא. תרין אלפין אמין וקרתא במציע. דין יהי להון:

— כס"י —

שם בית ולא לנטוע כרם ולא לזרוע זריעה: פיצד אלפים, הוא גותן להם סביב, ומקום
ג ולכל חיתם. ולכל צרכיהם: ד אלף אמה אלף הפנימיים למגרש והחיצונים לשדות
סביב. ואחריו הוא אומר אלפים באמה, הא
וכרמים:

תפסיר רס"ג

יכון לכם. מקדאר אפניה
אלקרא: (ו) ואלקרא אלדי
תעטוהא לאליואנין. מנהא סת
קרא אלחמא. אלדי תעזולהא.
ליהרב אליהא אלקאתל.
ואציפו אליהא. אתיעין
וארבעין קריה: (ז) פתציר גמיע
אלקרא. אלדי תעטוהם.
תימאניה וארבעין קריה
ואפניתהא: (ח) ואלקרא. אלדי
תעטוהם מן חוז בני אסראיל.
ממן אכיד' כתירא כתירו. ומן
מן אכיד' קלילא קללו. פלועט
כל סבט עלי קדר נחלתה:
(ט) תם כלם אללה מוסי
תכלימא: (י) מר בני אסראיל.

רוחי קרויא: ואת הערים
אשר תתנו ללויים את
שש-ערי המקלט אשר
תתנו לנס שמה הרצח
ועליהם תתנו ארבעים
ושתיים עיר: וית קרויא. דתתנו
לליואי. ית שית קרוי שיזבותא. דתתנו.
למערק לתמן קטולא. ועליהון תתנו.
ארבעין ותרתי קרוין: כל-
הערים אשר תתנו ללויים
ארבעים ושמנה עיר אתהון

ואת-מגרשיהון: כל קרויא. דתתנו לליואי. ארבעין ותמני
קרוין. יתהון וית רוחיהון: והערים אשר תתנו
מאחזת בני-ישראל מאת הרב תרבו ומאת
המעט תמעיטו איש כפי נחלתו אשר ינחלו
יתן מעריו ללויים: וקרויא. דתתנו מאחסנת בני ישראל. מן
סגיא תסגון. ומן זעירי תזערון. גבר. כפום אחסנתיה דיחסנו. יתין

מקרוזיה לליואי: פ **פ** ששיר בספר **פ** שביעי כשהן מחוברות בסת"י **פ**

(ששי) (שביעי כשהן מחוברות) **ט** וידבר יהוה אל-משה
לאמר: ומליל יי עם משה למימר: דבר אל-בני
ישראל ואמרת אליהם כי אתם עברים

תפסיר רס"ג

וקל להם. אד"א אנתם. גזתם
אלארדן אלי בלד כנעאן:
יא) פאסמו לכם קרא חמא.
יהרב אליה אי קאתל. קתל
נפסא סהוא: יב) פתכון תלך
אלקרא. תחמיה מן אלולי. ולא
יקתל. חתי יקף. בין ידי
אלגמאעה פחכמון עליה
בדיאלד: יג) ואלקרא אלתי
תעזלונהא. סת קרא חמא תכון
לכם: יד) ת'לאת' מנהא פי עבר
אלארדן. ות'לאת' מנהא פי
בלד כנעאן. תכון קרא חמא:

אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן:

מליל עם בני ישראל. ותימר להון. ארי
אתון. עברין ית ירדנא לארעא דכנען:

וְהַקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים

עָרֵי מְקַלֵּט תִּהְיֶינָה לָכֶם

וְנָס שָׂמָּה רֹצֵחַ מִכֶּה־נַפֶּשׁ

בְּשִׁגְגָה: ותזמנון לכון קרוין. קרוי

שיזבותא יהון לכון. ויערוק לתמן

קטולא. דיקטול נפשא בשלו: יב) **וְהָיוּ**

לָכֶם הָעָרִים לְמְקַלֵּט מִגְּאֹל

וְלֹא יָמוּת הַרֹצֵחַ עַד־עֲמֹדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה

לְמִשְׁפָּט: ויהון לכון קרויא. לשיזבא מגאיל דמא. ולא ימות

קטולא. עד דיקום. קדם פנשתא לדינא: יג) **וְהָעָרִים אֲשֶׁר**

תִּתְּנוּ שֵׁשׁ־עָרֵי מְקַלֵּט תִּהְיֶינָה לָכֶם: וקרויא דתתנון.

שית קרוי שיזבותא יהון לכון: יד) **אֵת | שְׁלֹשׁ הָעָרִים**

תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ

בְּאַרְץ כְּנָעַן עָרֵי מְקַלֵּט תִּהְיֶינָה: ית תלת קרויא.

— כס"י —

שנבחרו שלש שנתן יהושע בארץ כנען:
יה את שלש הערים וגי. אף על פי שבארץ
כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים
וחצי, השנה מנין ערי מקלט שלהם משום
דבגלעד נפישו רוצחים. דכתיב (כסע ו, ס)
גלעד קרית פועלי און עקבה מדם:

יא) והקריתם. אין הקריה אלא לשון הזמנה
וכן הוא אומר (בראשית כז, כ) כי הקרה ה'
אלהיה לפני: יב) מגאול. מפני גואל הדם
שהוא קרוב לנרצח: יג) שש ערי מקלט.
מגיד שאף על פי שהבדיל משה בחייו שלש
ערים בעבר הירדן, לא היו קולטות עד

תפסיר רס"ג

טו) לבני אֶסְרָאֵל. וְלֹאֲלִגְרִיב
 אֲלֹדְכִיל פִּי מֵא בִּינָהֶם. יִהְרַב
 אֵלֶיהָ. כָּל מִן קָתַל נַפְסָא
 סְהוּא: טז) וְאָמַא אֵן כָּאן
 צִרְבָּה. בְּאֵנָא חֲדִיד פְּקַתְלָה
 פְּהוּ קֹאֲתַל יִסְתַּחֲק אֲלִקְתַּל:
 יז) אִו צִרְבָּה בְּחַגְר. מִקְבוּיָן
 מִקְדָּאֵר מֵא יְמוֹת בְּהָא פְּקַתְלָה.
 פְּהוּ קֹאֲתַל יִסְתַּחֲק אֲלִקְתַּל:
 יח) אִו צִרְבָּה בְּאֵנָא כִּשְׁב.
 מִקְבוּיָן מִקְדָּאֵר מֵא יְמוֹת בְּה

תִּתְנֹן מֵעֲבָרָא לִירְדְנָא. וְיַת תְּלַת
 קְרוּיָא. תִּתְנֹן בְּאַרְעָא דְכַנְעָן. קְרוּי
 שִׁיזְבוּתָא יְהוּיָן: טו) לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְלִגְר וְלִתְּוֹשָׁב בְּתוֹכֶם
 תִּהְיִינָה שֵׁשׁ־הָעָרִים
 הָאֵלֶּה לְמִקְלַט לְנוֹס שָׁמָּה
 כָּל־מִכְּהֵ־נַפֶּשׁ בְּשָׂגָה: לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְלִגְיֹרִיָּא וְלִתְּוֹתְבֵיָּא דְבִינֵיהוּן.
 יְהוּיָן. שֵׁיִת קְרוּיָא הָאֵלֵין לְשִׁיזְבָּא.

לְמַעַרְק לְתַמּוֹן. כָּל דִּיקְטוּל נַפְשָׁא בְּשָׂלוּ: טז) וְאִם־בְּכָלִי
 בְּרִזָּל | הִכְהוּ וְיָמַת רֵצַח הוּא מוֹת יוֹמַת הַרְצֵחַ:
 וְאִם בְּמָאן דְּבְרִזָּל מְחֵהִי. וְקַטְלִיָּה קְטוּלָּא הוּא. אֲתַקְטָּלָא יִתְקַטִּיל
 קְטוּלָּא: יז) וְאִם בְּאַבְן יָד אֲשֶׁר־יָמוֹת בְּהָ הִכְהוּ וְיָמַת
 רֵצַח הוּא מוֹת יוֹמַת הַרְצֵחַ: וְאִם. בְּאַבְנָא דְמַתְנַסְפָּא
 בְּיַד דְּהִיָּא כְּמַסַּת דִּימוֹת בְּהָ מְחֵהִי. וְקַטְלִיָּה קְטוּלָּא הוּא. אֲתַקְטָּלָא
 יִתְקַטִּיל קְטוּלָּא: יח) אִו בְּכָלִי עֵץ־יָד אֲשֶׁר־יָמוֹת בּוֹ

————— כס"י —————

לְמַטָּה אִו בְּכָל אַבְּן אֲשֶׁר יָמוֹת בְּהָ בְּלֹא
 רְאוּת וְגוֹי, לְפִד עַל הָאָמוּרִים לְמַעַלָּה
 שְׁבַהֲוֹרְג בְּמִזִּיד הַכְּתוּב מְדַבֵּר: י) בְּאַבְּן יָד.
 שֵׁיִשׁ בְּהָ מְלֹא יָד: אֲשֶׁר יָמוֹת בְּהָ. שֵׁיִשׁ בְּהָ
 שְׁעוֹר לְהַמִּית, כְּתִרְגוּמוֹ. לְפִי שְׁנַאֲמֵר (שְׁמוֹת
 כג, יח) וְהִכָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּאַבְּן, וְלֹא נָתַן
 בְּהָ שְׁעוֹר, יְכוּל כָּל שְׁהוּא, לְכַף נַאֲמֵר אֲשֶׁר
 יָמוֹת בְּהָ: יח) אִו בְּכָלִי עֵץ יָד. לְפִי שְׁנַאֲמֵר
 וְכִי יִכָּה אִישׁ אֶת עֵבְדוֹ אוֹ אֶת אֲמָתוֹ בְּשִׁבְט
 (שְׁמוֹת כג), יְכוּל כָּל שְׁהוּא, לְכַף נַאֲמֵר בְּעֵץ

טו) וְאִם בְּכָלִי בְּרִזָּל הִכְהוּ. אִין זֶה מְדַבֵּר
 בְּהוֹרְג בְּשׁוּגְג הַסְמוּף לוֹ, אֲלֹא בְּהוֹרְג בְּמִזִּיד.
 וְכֹא לְלַמֵּד, שְׁהַהוֹרְג בְּכָל דְּבַר צְרִיף שְׁיָהָא
 בוֹ שְׁעוֹר כְּדִי לְהַמִּית, שְׁנַאֲמֵר בְּכָלֶם אֲשֶׁר
 יָמוֹת בוֹ, דְּמַתְרַגְמִינָן דְּהִיָּא כְּמַסַּת דִּימוֹת
 בִּיָּה, חוּץ מִן הַבְּרִזָּל, שְׁגָלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֵי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא שְׁהַבְּרִזָּל מִמִּית בְּכָל
 שְׁהוּא אֲפִלוֹ מַחֲט, לְפִיכְף לֹא נָתַנָּה בוֹ תוֹרָה
 שְׁעוֹר לְכַתוּב בוֹ אֲשֶׁר יָמוֹת בוֹ. וְאִם תֹּאמֵר
 בְּהוֹרְג בְּשׁוּגְג הַכְּתוּב מְדַבֵּר, הָרִי הוּא אוֹמֵר

תפסיר רס"ג

פקתלה פהו קאתל יסתחק
אלקתל: יט ולי אלדס הו
יקתלה אדיא פאגאה בחק:
ו) ואן דפעה בשנאה. או טרח
עליה שניא. בתעמד פקתלה:
כא) או צרבה בידה בעדאה
פקתלה. פליקתל אלצארב
קתלא לאנה קאתל. פולי אלדס
יקתלה אדיא פאגאה בחק:
כב) ואן דפעה בגתה בלא
בגי'יה. או טרח עליה. אייה
אניה בלא תעמוד: כג) או אוקע
עליה. אי חגר כאן בלא תעמד

הִכְהוּ וַיָּמָת רֵצַח הוּא מוֹת

יּוֹמָת הַרֵצָח: או. בְּמִן דְּאָע

דמתנסיב ביד דהוא כמסת דימות ביה
מחיה. וקטליה קטולא הוא. אתקטלא

יתקטיל קטולא: יט **גֵּאל הַדָּם**

הוּא יָמִית אֶת-הַרֵצָח

בַּפְּגְעוֹ-בּוֹ הוּא יִמְתְּנוּ: גֵּאִיל

דמא. הוא יקטול ית קטולא. פד אתחייב
ליה מן דינא הוא יקטלניה:

וְאִם-בְּשִׁנְאָה יִהְדַּפְּנוּ אוֹ-

הַשְּׁלִיךְ עָלָיו בְּעֲדֵיהָ וַיָּמָת: וְאִם בְּשִׁנְאָה דַּחְהִי. או רמא

עלוהי. בכמנא וקטליה: כא **או באיבה הכהו בידו וימת**

מוֹת-יוֹמָת הַמֶּכֶּה רֵצַח הוּא גֵּאל הַדָּם יָמִית

אֶת-הַרֵצָח בַּפְּגְעוֹ-בּוֹ: או בדבבו. מחיה בידיה וקטליה.

אתקטלא יתקטיל מחייה קטולא הוא. גאיל דמא. יקטול ית קטולא

פד אתחייב ליה: כב **וְאִם-בִּפְתָּע בְּלֹא-אִיבָה הִדְפוּ**

אוֹ-הַשְּׁלִיךְ עָלָיו כָּל-כָּלִי בְּלֹא עֲדִיָּה: וְאִם בַּתְּפִיף

בלא דבבו דחיה. או רמא עלוהי. כל מאן בלא כמן ליה:

או בכל-אבן אשר-ימות בה בלא ראות ויפל

— כש"י —

אשר ימות בו. שיקא בו כדי להמית: סמוך לו. ולא הנה לו שהות להזהר עליו:

יט בפגעו בו. אפלו בתוף ערי מקלט: כג או בכל אבן אשר ימות בה. הכהו:

כ בצדיה. כתרוממו בכמנא. במארב: בלא ראות. שלא ראיהו ויפל עליו. מכאן

אמרנו ההורג דרך ירידה גולה. דרך עליה כצפתע. באונס. ותרגומו בתפיה שהיה

תפסיר רס"ג

פמאת. והו פי דאלך ליס בעדו
לה. ולא טאלב שרה:
כד) פלתחכם אלגמאעה. בין
אלקאתל ובין אלולי. בהדיא
אלאחכאם: כה) ותכ'לץ. אל'
גמאעה הדיא אלקאתל. מן יד
אלולי. ותרדה אלי קריהי חמאה
אלתי הרב אליה ויקים תם.
אלי מות אלאמאם אלכפיר.
אלדי מסח בדהון אלקודס:
כו) פאן הו כרג ען חד קריהי

עֲלִיו וַיִּמָּת וְהוּא לֹא-אוֹיֵב

לוֹ וְלֹא מִבְּקֶשׁ רָעָתוֹ: או

בְּכָל אֲבָנָא. דְּהִיא פְּמַסַּת דִּימּוּת בְּהַ
בְּלֹא חֲזִי. וּרְמָא עֲלוּהִי וּמִית. וְהוּא לֹא
שְׁנִי לִיה. וְלֹא תָבַע בְּשִׁתִּיה:

וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמִּכָּה

וּבֵין גְּאֵל הַדָּם עַל

הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה: וַיְדִינוּן

כְּנִשְׁתָּא. בֵּין מְחִיא. וּבֵין גְּאֵיל דְּמָא. עַל

דִּינִיָּא הָאֵלִין: כה) וְהָעֵילוּ הָעֵדָה אֶת-הָרֵצַח מִיַּד

גְּאֵל הַדָּם וְהָשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל-עִיר מְקַלְטוֹ

אֲשֶׁר-נָס שָׁמָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ עַד-מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל

אֲשֶׁר-מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ: וַיִּשְׁיִבּוּן כְּנִשְׁתָּא יַת

קְטוּלָא. מִיַּד גְּאֵיל דְּמָא. וַיְתִיבוּן יְתִיָּה כְּנִשְׁתָּא. לְקָרִית שִׁיבּוֹתִיָּה

דְּעָרָק לְתַמְנָן. עַד דִּימּוּת כְּהֵנָּא רַבָּא. דְּרַבִּי יְתִיָּה כְּמִשַׁח

קוּדְשָׁא: כו) וְאִם-יֵצֵא יֵצֵא הָרֵצַח אֶת-גְּבוּל עִיר

— כס"י —

הוא. שלא פרש מי משחו, אלא כמו אשר
משחו המושח אותו בשמן הקודש. ורבותינו
דרשוהו במסכת מכות (יב, ג) לראיית דבר,
ללמד שאם עד שלא נגמר דינו מת כהן
גדול ומנו אחר תחתיו ולאחר מכאן נגמר
דינו, חוזר במיתתו שלשני, שנאמר אשר
משח אותו, וכי הוא משחו לפהן או הפהן
משח אותו, אלא להביא את הנמשח בימיו

אינו גולה: ככ עד מות הכהן הגדול. שהוא
בא להשרות שכינה בישראל ולהאריך
ימיהם, והרוצח בא לסלק את השכינה
מישראל ומקצר את ימי החיים. אינו כדאי
שיהא לפני כהן גדול. דבר אחר לפי שהיה
לו לכהן גדול להתפלל שלא תארע תקלה זו
לישראל בחייו: אשר משח אותו בשמן
הקודש. לפי פשוטו מן המקראות הקצרים

זולק הרקדוק: כה) וישב בה. תיבת וישב לעיל כי השופר ביו"ד בכל הספרים:

תפסיר רס"ג

חמאה. אלתי הרב אליהא:
 (כו) פוגדה אלולי. כארג ען חד
 קריהי חמאה. פקתלה. פלא
 תיאר לה: כח) כל יגלס פי
 קריהי חמאה. אלי מות
 אלאמאם אלכפיר. ובעד
 מותה. ירגע אלי ארץ חוזה:
 (כט) פתכון הדיה לכם חכם עלי
 מר אגיאלכם פי גמיע
 מסאכנכם: ל) כל מן קתל נפסא
 עאמדיא. פבקול שאהדין
 אקתלה ואמא שאהד ואחד.
 פלא ישחד עליה פיקתל:

מקלטו אשר ינוס שמה:
 ואם מפק יפוק קטולא. ית תחום קרית
 שיזבותיה. דיערוק לתמן: כו ומצא
 אתו גאל הדם מחוץ
 לגבול עיר מקלטו ורצח
 גאל הדם את הרצח אין
 לו דם: וישבח יתיה גאיל דמא.
 מברא. לתחום קרית שיזבותיה. ויקטול.
 גאיל דמא ית קטולא. לית ליה דם:
 כח פי בעיר מקלטו ישב

עד-מות הפהן הגדל ואחרי-מות הפהן הגדל
 ישוב הרצח אל-ארץ אחזתו: ארי בקרית שיזבותיה
 יתיב. עד דימות פהנא רבא. ובתר דימות פהנא רבא. יתוב קטולא.
 לארע אחסנתיה: כט והיו אלה לכם לחקת משפט
 לדרתיכם בכל מושבתיכם: ויהו אלין לכון. לגזירת
 דין לדריכון. בכל מותבניכון: ל כל-מכה-נפש לפי עדים
 ירצח את-הרצח ועד אחד לא-יענה בנפש
 למות: כל דיקטול נפשא. לפום סהדין. יקטול ית קטולא.

— כס"י —

שמחזירו במיתתו: כו אין לו דם. הרי הוא
 כהורג את המת שאין לו דם: כט בכל
 מושבתיכם. למד שתהא סנהדרין קטנה
 נוהגת בחוצה לארץ כל זמן שנוהגת בארץ
 ישראל: לכל מכה נפש וגוי. הבא להרגו
 על שהכה את הנפש: לפי עדים ירצח.

תפסיר רס"ג

לא) ולא תאכידו דיה ען נפס קאתל. יגב עליה אלקתל. אלא יקתל קתלא: לב) ולא תאכידו מנה איציא דיה. לתהרבוה אלי בעץ קרא אלקמא. ליעוד ויסקן אלבלד. בעד מות אלאמאם: לג) ולא תדנסו אלבלד. אלדיי אנתם פיה. לאן אלדם ידנסה ולא יגפר לכם. ען אלדם אלדיי ספך פיה. אלא בדם סאפכיה:

וְסִהִיד חֹדֶּה לֹא יִסְהִיד בְּאָנָשׁ לְמַקְטֹל:
 וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לְנַפְשׁ
 רֵצַח אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לְמוֹת
 כִּי־מוֹת יוֹמֵת: וְלֹא תִקְבְּלוּן מִמוֹן
 עַל אָנָשׁ קָטוֹל. דְּהוּא חַיִּיב לַמִּמְתָּה אָרִי
 אֶת־קִטְלָא יִתְקַטִּיל: לִב וְלֹא־תִקְחוּ
 כֹּפֶר לְנוֹס אֶל־עִיר מְקַלְטוֹ
 לָשׁוּב לְשִׁבְתָּהּ בְּאֶרֶץ

עַד־מוֹת הַכֹּהֵן: וְלֹא תִקְבְּלוּן מִמוֹן. לְמַעַרְק לְקָרִית שִׁיבוֹתִיהָ.
 לְמִתָּב לְמִתָּב בְּאֶרְעָא. עַד דִּימוֹת כְּהֵנָּה: לִג וְלֹא־תִחְנִיפוּ
 אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי הִדָּם הוּא יַחְנִיף
 אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא־יִכְפֹּר לְדָם אֲשֶׁר
 שָׁפַךְ־בָּהּ כִּי־אִם בְּדָם שָׁפְכוּ: וְלֹא תַחֲיִבוּן יֵת
 אֶרְעָא. דְּאִתּוֹן בָּהּ. אָרִי דְמָא. הוּא מְחִיב יֵת אֶרְעָא. וְלֹא־אֶרְעָא
 לֹא מִתְכַּפֵּר. עַל דָּם זָכָאֵי דְאִתְאַשְׁד בָּהּ. אֶלְהִין בְּדָם אֲשִׁדִּיָּה:

— כ"י —

הוּא, כְּאֲשֶׁר תֹּאמַר שׁוֹב עַל מִי שָׁשֵׁב כְּבָר, וּמֹוֹל עַל מִי שָׁמַל כְּבָר, בֵּן תֹּאמַר לְנוֹס עַל מִי שָׁנָס כְּבָר, וְקוֹרְהוּ נֹוס כְּלוֹמַר מְבָרַח. וְאִם תֹּאמַר לְנוֹס לְבְרוּחַ, וְתַפְרָשְׁהוּ לֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְמִי שֵׁישׁ לוֹ לְבְרוּחַ לְפָטְרוֹ מִן הַגְּלוּת, לֹא יִדְעֵתִי הַיָּאָר יֹאמַר לָשׁוּב לְשִׁבְתָּהּ בְּאֶרֶץ, הַרִי עֲדִין לֹא נָס וּמַהֲיִכֵן יָשׁוּב: לִג וְלֹא תִחְנִיפוּ, וְלֹא תִרְשִׁיעוּ, כְּתִרְגוֹמוֹ וְלֹא תַחֲיִבוּן:

שִׁיעִידוּ שְׁבִמְזִיד וּבְהִתְרָאָה הַרְגוּ: לֹא וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר. לֹא יִפְטֹר בְּמִמוֹן: לִב וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנוֹס אֶל עִיר מְקַלְטוֹ. לְמִי שָׁנָס אֶל עִיר מְקַלְטוֹ שְׁהַרְג בְּשׁוּגַג אֵינּוּ נִפְטֹר מִגְּלוּת בְּמִמוֹן לְתֵן כֹּפֶר לָשׁוּב לְשִׁבְתָּהּ בְּאֶרֶץ בְּטָרָם יְמוֹת הַכֹּהֵן: לְנוֹס. כְּמוֹ לָנֶס, כְּמוֹ (מִיכָה ז, ח) שׁוֹבֵי מִלְחָמָה, שָׁשְׁבוּ מִן הַמִּלְחָמָה, וְכֵן (נְפִיכ ג, יח) נוֹגֵי מִמוּעֵד, וְכֵן (יְחֹשֶׁע ה, ט) כִּי מְלִים

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לְמוֹת. ה"ג בְּתִרְגוּם אוֹנְקֵלוֹס דְּהוּא חַיִּיב לַמִּמְתָּה בְּסַפְרִים כ"י, וְל"ג לְמַקְטֹל דֹּאפְשֵׁר לְהִיּוֹת פּוּעֵל יוֹצֵא וְהוּא הִיפְךָ הַכוּוּנָה:

תפסיר רס"ג

לד) ולא תנגסו אלבלד. אלד"י
 אנתם מקימין פיה. אלד"י נורי
 סאפן פיה. פאני אללה. נורי
 סאפן. פי מא בין בני אסראיל:
 לו א) ת"ם תקד"ם. רויסא אבא
 עשירד' בני גלעד אבן מכיר
 אבן מנשה. מן עשאייר בני
 יוסף. וקאלו בין ידי מוסי'
 ואלאשראף. רויסא אבא בני
 אסראיל: ב) וקאלו, אן אללה
 אמר סיידנא. באן יעטא אלבלד
 נחלה. באסהם לבני אסראיל.
 ואמרה איצ"א. באן ידפע נחלה'
 צלפחד אכניא אלי' בנאתה:

לד וְלֹא תִטְמֵא אֶת־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ
 אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי
 אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: וְלֹא תִסְאַבּוּן יֵת אֶרְעָא.

דאתון יתבין בה. דשכינתי שריא בגוה.
 ארי אנא יי. שכינתי שריא. בגו בני

ישראל: פ **שבע** בספרי תימן **שבעי**

לו וַיִּקְרְבוּ רֵאשֵׁי הָאָבוֹת
 לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גִלְעָד

בן־מכיר בן־מנשה ממשפחת בני יוסף
 וידברו לפני משה ולפני הנשאים ראשי

אבות לבני ישראל: וקריבו רישי אבהתא. לזרעית בני
 גלעד בר מכיר בר מנשה. מזרעית בני יוסף. ומלילו. קדם משה וקדם

רברביא. רישי אבהתא לבני ישראל: ב ויאמרו את־אדני

צוה יהוה לתת את־הארץ בנחלה בגורל
 לבני ישראל ואדני צוה ביהוה לתת

את־נחלת צלפחד אחינו לבנתיו: ואמרו. ית רבוני

פקיד יי. למתן ית ארעא באחסנא. בעדבא לבני ישראל. ורבוני
 אתפקד במימרא די. למתן. ית אחסנת. צלפחד אחונא לבנתיה:

— רס"י —

לד אשר אני שכן בתוכה. שלא תשכינו אותי בטמאתה: כי אני ה' שכן בתוך בני
 ישראל. אף בזמן שהם טמאים שכינה ביניהם:

תפסיר רס"ג

ג) פנכ"אף אן יצרן נסאא. לואחד מן אסבאט בני אסראיל. פתנקין חצתהן מן נחלה אבאנא. ותואד עלי חצה אלסבט. אלדי יתוונגן מנה. ויפון סהם נחלתנא מנכוצא: ד) ולו חתי יואפי סנה אלאלאק לבני אסראיל. לבקית חצתהן מזאדה. עלי חצה אלסבט. אלדי יתוונגן מנה. ונאקצה מן חצתנא: ה) פאמר מוסי בני אסראיל. ען קול אללה קאילא. נעמא קאל סבט ולד יוסף: ו) הדיא אלאמר אלדי אמר אללה. פי

וְהָיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבֻטֵי
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרָעָה
נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ
וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמָּטָה
אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִגְרַל
נַחֲלָתָנוּ יִגְרָע: וַיְהוּן. לְחַד. מִבְּנֵי
שְׁבֻטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים. וְתַתְּמִנֵעַ
אֲחֻסְנַתְהוֹן מֵאֲחֻסְנַת אֲבֹתְנָא. וְתַתְּוֹסֵף.
עַל אֲחֻסְנַת שְׁבֻטָא. דִּיהוּן לְהוֹן. וּמַעֲדַב
אֲחֻסְנַתְנָא יַתְּמִנֵעַ: וְאִם־יִהְיֶה
הַיֵּבֶל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסֵפָה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת
הַמָּטָה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה
אֲבֹתֵינוּ יִגְרָע נַחֲלָתָן: וְאִם יְהִי יוֹבֵילָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְתַתְּוֹסֵף אֲחֻסְנַתְהוֹן. עַל אֲחֻסְנַת שְׁבֻטָא. דִּיהוּן לְהוֹן. וּמֵאֲחֻסְנַת שְׁבֻטָא
דְּאֲבֹתְנָא. תַתְּמִנֵעַ אֲחֻסְנַתְהוֹן: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה בְנֵי־יוֹסֵף
דְּבָרִים: וּפְקִיד מֹשֶׁה יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַל מִמְרָא דִּי לְמִימְרָא. יְאוּת.
שְׁבֻטָא דְּבְנֵי יוֹסֵף מִמְלָלִין: וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־עָוָה יְהוָה

— כס"י —

לִּי וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמָּטָה. שְׁהָרִי בְּנָה יוֹרְשָׁה וְהָבֵן מִתְּיַחַס עַל שְׁבֻט אָבִיו: ד) וְאִם יְהִי הַיֵּבֶל. מִכָּאן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עֲתִיד הַיֵּבֶל שִׁיפְסוּק: וְאִם יְהִי הַיֵּבֶל. עַל נַחֲלַת הַמָּטָה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם:

זולק הרקדוק: ד) וְאִם־יִהְיֶה הַיֵּבֶל. בקצת תיגאן ג"כ נמצא פסיק וברובם אינו:

תפסיר רס"ג

חכם בנאת צלפחד. אן יתזווגן
 למן חסן ענדקו. לכן יפון מן
 עשירה סבט אביהו: ז) חתני
 לא תדור תדיה אלנחלה לבני
 אסראיל. מן סבט אלי סבט,
 אלא ילזם כל סבט מנהם נחלה
 אבאיה: ח) ונדא חכם כל בנת
 תרת' נחלה. מן בעץ עשירה
 סבט אביהא תכון זוגה. לפי
 ירת' כל סבט מנהם נחלה
 אבאיה: ט) ולא תדור אייה
 נחלה פאנת. מן סבט אלי סבט
 אכיר. כל ילזם כל סבט. מן בני
 אסראיל נחלתה: י) פצנען
 בנאת צלפחד. כמא אמר

לבנות צלפחד לאמר לטוב
 בעיניהם תהיינה לנשים
 אך למשפחת מטה אביהם
 תהיינה לנשים: דין פתגמא
 דפקיד יי. לבנת צלפחד למימר. לדתקין
 בעיניהון יהוין לנשין. ברם. לזרעית.
 שבטא דאבוהון יהוין לנשין: ז) ולא
 תסב נחלה לבני ישראל
 ממטה אל-מטה כי איש
 בנחלת מטה אבתיו ידבקו

בני ישראל: ולא תסחר אחסנא לבני ישראל. משבטא
 לשבטא. ארי גבר. באחסנת שבטא דאבהתוהי. ידבקון בני ישראל:
 וכל-בת ירשת נחלה ממשות בני ישראל
 לאחד ממשפחת מטה אביה תהיה לאשה
 למען יירשו בני ישראל איש נחלת אבתיו:
 וכל ברתא ירתת אחסנא. משבטיא דבני ישראל. לחד. מזרעית.
 שבטא דאבוהא תהי לאתו. בדיל. דיירתון בני ישראל. גבר אחסנת
 אבהתוהי: * ט) ולא-תסב נחלה ממשות למטה אחר
 כי-איש בנחלתו ידבקו משות בני ישראל: ולא
 תסחר אחסנא. משבטא לשבטא אוחרנא. ארי גבר באחסנתיה.
 ידבקון. שבטיא דבני ישראל: ד) פאשר צוה יהוה את-משה

יש עתה חלום עפניו עכאן.

— כס"י —

ח וכל בת ירשת נחלה. שלא הנה בן לאביה:

תפסיר רס"ג

אללה מוסי' יא) פצארתא מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונועה בנאת צלפחד. נסאא לבני אעמאמקן: יב) מן עשירה סבט מנשה אבן יוסף צארן נסאא. פכאנת נחלתהן. לעשירה סבט אביהן: יג) הדיא אלוצאיא ואלאחכאם אלתי אמר מוסי' אלי בני אסראיל פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא:

בן עשו בנות עלפחד:

כמא דפקיד יי ית משה. בן עבדא בנת עלפחד: מפטיד

ותהיינה מחלה תרצה

וחגלה ומלכה ונעה בנות

צלפחד לבני דדיהן לנשים:

והואה מחלה תרצה. וחגלה ומלכה. ונועה בנת עלפחד. לבני אחי אבוהון לנשין:

ממשפחת בני-מנשה בן-יוסף היו לנשים

ותהי נחלתן על-מטה משפחת אביהן: מזרעית.

בני מנשה בר יוסף הואה לנשין. והות אחסנתהון. על שיבט זרעית

אבוהון: ג) אלה המצות והמשפטים אשר צוה

יהוה ביד-משה אל-בני ישראל בערבת מואב

על ירדן ירחו: אלין פקודיא ודיניא. דפקיד יי. בידא דמשה לות

בני ישראל. במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו: פ פ פ

קלב פיסוקים סימן בלק

סכום הפיסוקים שלספר אלף ומאתים ושמנים ושמונה אפרח סימן. וחציו והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח. ופרשיותיו עשרה, יי בדד ינחנו סימן. וסדריו ל"ב, ל"ב טהור ברא לו אלהים סימן. ופרקיו ל"ו, ל"ו חכמו ישכילו זאת סימן. מנן הפתוחות שנים ותשעים והסתומות ששים ושש, הכל מאה וחמשים ושמנה פרשיות, אני חלק"ך ונחלתך סימן.

— רש"י —

יא מחלה תרצה וגי'. באן מנאן לפי גדלתן זו מזו בשנים ונשאו כסדר תולדותן, ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן ומגיד ששקולות זו כזו: חסלת פרשת מסעי

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאָמְרִים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמ)

הפטרה דאלה מסעי למנהג הבלדי

בישעיה סימן א'

חֲזוֹן יִשְׁעֵיהוּ בֶן-אֲמוּץ אֲשֶׁר חָזָה עַל-יְהוּדָה
וִירוּשָׁלַם בְּיָמָיו עֲזִיָּהוּ יוֹתָם אָחִיו יַחְזִקִיָּהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה: נְבוֹאָת, יִשְׁעִיה בֶר אֲמוּץ. דְּאֵתְנַבֵּי. עַל אֲנָשׁ יְהוּדָה, וַיִּתְּבִי
יְרֻשָׁלַם. בְּיָמָיו עֲזִיָּה יוֹתָם. אָחִיו יַחְזִקִיָּה, מַלְכֵיָא דְבֵית יְהוּדָה: ב שָׁמְעוּ
שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ כִּי יְהוֹה דְּבַר בְּנִים גְּדֻלָּתִי וְרוֹמְמָתִי
וְהֵם פִּשְׁעוּ בֵּי: שָׁמְעוּ שָׁמַיָא דְזַעוּ, כַּד יְהִבִּית אֹרִיתִי לְעַמִּי. וְאֶצִּיתִי
אֶרְעָא דְאֵתְרִגִּיפֶת, מִן קַדָּם פִּתְגָמֵי. אֲרִי יֵי, מְלִיל. עַמִּי בֵית יִשְׂרָאֵל
קָרִיתִי לְהוֹן בְּנִין, חַבִּיבֵתְנֹן וַיִּקְרַתְנֹן. וְאֲנֹן, מְרַדּוּ בְּמִימְרֵי: ג יָדַע
שׁוֹר קִנְהוּ וְחֲמֹר אֲבוּס בְּעַלְיוּ יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא
הִתְבּוֹנֵן: יָדַע תּוֹרָא, זְבִנְיָה. וְחֲמָרָא, אֲרִיא דְמְרוּהִי. יִשְׂרָאֵל, לֹא אֵילֶף
לְמַדַּע דְּחֻלָּתֵי. עַמִּי, לֹא אֶסְתַּבֵּל לְמַתְּב לְאֹרִיתֵי: ד הוּא | גוּי חֲטָא
עִם כְּבֹד עֹן זָרַע מְרַעִים בְּנִים מִשְׁחִיתִים עֲזָבוּ אֶת-יְהוֹה
נֶאֱעוּ אֶת-קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל נִזְרוּ אָחֹר: וי על דְּאֵתְקִרְיָאוּ עִם
קְדִישׁ, וְחֲטוּ. כְּנִשָּׂא בְּחִירָא, אֶסְגִּיָּאוּ חוֹבִין. אֶתְפְּנִיו בְּזַרְעָא רְחִימָא,
וְאֲבֵאִישׁוּ. וְאֵתְאָמַר לְהוֹן בְּנִין חַבִּיבִין, וְחַבִּילוּ אֹרְחָתְהוֹן. שְׁבִקוּ, יֵת
פְּלַחְנָא דֵּי. קִצּוּ, בְּדַחֲלַת קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל. בְּדִיל עוֹבְדֵיהוֹן בִּישְׁיָא
אֶסְתַּחֲרוּ, וְהוּוּ לְאַחְרָא: ה עַל-מָה תְּכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרְהָ
כָּל-רֹאשׁ לְחַלִּי וְכָל-לֵבב דֵּי: לֹא מִסְתַּבְּלִין לְמִימַר, עַל מָא

לְקִנְיָא. עוּד, מוֹסְפִין לְמַחְשֵׁי. לֹא אָמְרִין. מְדִין, כֹּל רִישׁ מְרַע. וְכֹל לֵב,
 דְּוִי: **מִכְּפֵר־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ אֵין־בוּ מָתָם פְּצַע וְחַבּוּרָה**
וּמִכְּפֵה טְרִיָּה לֹא־זָרוּ וְלֹא חֲפָשׁוּ וְלֹא רִכְכָּה בְּשָׁמוֹן: מִשְׁאָר
 עָמָא וְעַד רִישׁ־יָא, לִית בְּהוֹן דְּשָׁלִים בְּדַחְלָתִי. בְּלֵהוֹן, סָרְבִין וּמְרַדִין.
 אַתְּגַעְלוּ בְּחוּבִין, כְּמַחָא מְרַסְסָא. לֹא שְׁבָקִין מְזִדְוֹנְהוֹן, וְלֹא מַחְמַדִין
 לְתִיבְתָא. וְאִף לֹא זָכוּן לְהוֹן, לֹא־גָנָא עֲלֵיהוֹן: **וְאַרְצְכֶם שְׂמֹמָה**
עֲרִיכֶם שְׂרָפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתְּכֶם לְנִגְדְּכֶם זָרִים אֲכֻלִים
אֲתָהּ וּשְׂמֹמָה כְּמַה־פִּכֶת זָרִים: אַרְעֵכוֹן צְדִיא. קְרוּיכוֹן, יְקִידַת
 נוּר. אַרְעֵכוֹן. לְקַבְלָכוֹן, עֲמִמְיָא מַחְסְנִין יִתָּה. וּבְחוּבִיכוֹן, צְדִיאֵת מְנֻכוֹן.
 אַתְחַלְפַת, וְהוּת לְנִכְרָאִין: **וְנוֹתְרָה בֵּת־צִיּוֹן כְּסִכָּה בְּכֶרֶם**
כְּמַלּוּנָה בְּמִקְשָׁה כְּעִיר נְצוּרָה: וְאַשְׁתְּאַרְתָּ כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן
 כְּמַטְלָתָא בְּכַרְמָא, כְּתַר דְקַטְפוּהִי. כְּעַרְסַל מְבַתּוּתָא בְּמַקְטָיָא, כְּתַר
 דְאַבְעִיּוּהִי. כְּקַרְתָּא, דְצִירִין עֲלֵהּ: **לֹאִי יְהוּהָ עֲבָאוֹת הוֹתִיר**
לָנוּ שָׂרִיד כְּמַעַט כְּסֻדָּם הָיִינוּ לְעַמּוּרָה דְמִינוּ: אֵלוּ לֹא פּוֹן,
 מוֹתַר טוּבִיָּה דִי צְבָאוֹת. אִשְׁאֵר לָנָא שִׁזְבָּא, כְּרַחְמוּהִי. אֵית עֲמָנָא חוּבִין
 דְכֹאֲנָשׁ סְדוּם, פּוֹן אֲבַדְנָא. וּכְתִבִי עַמּוּרָה, אִשְׁתִּי־צִינָא: **שְׁמַעוּ**
דְּבַר־יְהוָה קְצִינֵי סְדוּם הָאֲזִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עַמּוּרָה:
 קְבִילוּ פִתְגָמָא דִי שְׁלַטְוִנְיָא דְעוּבְדִיהוֹן בִּישׁוּן, כְּשִׁלְטוֹנֵי סְדוּם. אִצִּיתוּ,
 לְאוּרִיתָא דְאַלְהֵנָא. עָמָא דְעוּבְדִיהוֹן דְמוֹן, לְעַם עַמּוּרָה: **לְמָה לִי**
רַב־זְבָּחִיכֶם יֹאמֵר יְהוָה שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְחֵלֶב
מְרִיאִים וְדָם פָּרִים וּכְבָשִׁים וְעֵתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: לֹא
 רַעּוּא קְדָמִי בְּסִגִּיאוֹת נִכְסַת קְדֻשִׁיכוֹן, אָמַר יי. מַסַּת עֲלוֹת דְכַרִין, וְתַרְב
 פְּטִימִין. וְדָם תּוֹרִין וְאִמְרִין: וְגַדִין דְכֹאֲלִין לֹא רַעּוּא קְדָמִי, בְּהוֹן: **כִּי**
תִּבְאוּ לְרֹאוֹת פָּנַי מִי־בִקֶּשׁ זֹאת מִיְדְּכֶם רָמַס חֲצֵרִי:

דאתון אתון, לאתחזא קדמי. מן תבע דא מידכון, למיתי. לא תדושון,
 עזרתי: ^{יג} לא תוסיפו הביא מנחת-שוא קטרת תועבה
 היא לי חדש ושבֿת קרא מקרא לא-אוכל און ועצרה:
 לא תיספון. לאיתאה, מנחא אַניסא. קרבן מרחק. הוא, קדמי. ירחין
 ושבין, פנישא אתון מתפנשין. לא שבקין חוביכון לקבלא צלותכון,
 בעדן פנישתכון: ^{יד} חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי
 לטרח נלאיתי נשא: ירחיכון ומועדיכון, רחיק מימרי. הו קדמי,
 לרחיק. אסגיתי, למשבק: ^{טו} ובפרשיכם פפיכם אעלים עיני
 מכם גם כִּי-תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים
 מלאו: וכד בהניא פרסין ידיהון לצלאה עליכון מסליקנא אפי שכינתי,
 מנכון. ואף פד אתון מסגן לצלאה לא רעוא קדמי, לקבלא צלותכון.
 מדידיכון, דם זבאי מלין: ^{טז} רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם
 מנגד עיני חדלו הרע: תובו לאוריתי, אדפו מחוביכון. אעדו.
 בישות עובדיכון, מקביל מימרי. אתמנעו, מלאבאשא: ^{יז} למדו
 היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום ריבו
 אלמנה: אילפו לאיטבא. תבעו דינא, זכו דאניס. דינו, דין יתמא.
 עבדו, קבילת ארמלתא: ^{יח} לכו־נא ונוכחה יאמר יהוה
 אם־יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילפינו אם־יאדימו
 כתולע פצמר יהיו: בכין פד תתובון לאוריתא תבעון מן קדמי
 ואעביד בעותכון, אמר יי. אם יהון חוביכון פתימין בצבענין, בתלגא
 יחורון. אם יסמקון פזהוריתא, פעמר נקי יהון: ^{יט} אם־תאבו
 ושמעתם טוב הארץ תאכלו: אם תיבון, ותקבלון למימרי.

זולק הדקדוק: ^{טו} רע מעלליכם. השוא שבלמ"ד נח, כי אין געיא בעי"ן: ^{טז} לכו נא. בתביר
 גם בירושלמיים וכ"ד גדול:

טוּבָא דְאֵרְעָא, תִּיכְלוּן: כַּ וְאִם־תַּמְאֲנוּ וּמְרִיתֶם תַּרְבַּ תְּאָפְלוּ
כִּי פִי יִהְיֶה דְבַר: וְאִם תְּסֻבּוּן, וְלֹא תִקְבְּלוּן לְמִמְרִי. בְּחֻרֵב סְנָאָה,
תַּתִּקְטְלוּן אַרְי בְּמִמְרֵא דִי, גְזִיר כֵּן:

(גְאֶלְנוּ יְהוָה צִבְאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרָקְנָא. יי צִבְאוֹת, שְׁמִיָּהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

על דא יתברך וישתבח, שמא רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
ולעלמי עלמיא:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בַּנְּבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדְבָרֵיהֶם, הַנִּאְמְרִים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבַנְּבִיאִי, הָאֵמֶת וְהַצֶּדֶק: (אמ)

הפטרה דאלה מסעי למנהג השאמי

בירמיה סימן ב'

שְׁמָעוּ דְבַר־יְהוָה בַּיַּת יַעֲקֹב וְכָל־מִשְׁפְּחוֹת בַּיַּת
יִשְׂרָאֵל: קִבְּלוּ פָתְגָמָא דִי, בַּיַּת יַעֲקֹב. וְכָל זְרַעֲיָת, בַּיַּת
יִשְׂרָאֵל: כֹּה אָמַר יְהוָה מֵה־מְצֵאוּ אָבוֹתֵיכֶם בְּיַעֲקֹב בְּיַ
רְחֻקוֹ מַעֲלִי וְיִלְכּוּ אַחֲרֵי הַהַבֵּל וַיְהַבֵּלוּ: כַּדִּנּוּ, אָמַר יי. מֵא
אִשְׁכְּחוּ אָבְהֶתְכוֹן בְּמִמְרִי, שָׁקַר. אַרְי אַתְר־רְחֻקוֹ, מִדְּחַלְתִּי. וּשְׂעוּ, בְּתַר
טְעוֹתָא, וְהוּן לְלָמָּא: גַּ וְלֹא אָמְרוּ אֵינָהּ יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֶתְנוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמּוֹלִיךְ אֶתְנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ עַרְבָּה
וַשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעַלְמוֹת בְּאֶרֶץ לֹא־עֶבֶר בַּה אִישׁ

זלך הדקדוק: ג. ולא אמרו. בזקף ולא בפשטא, וכן הוא בכ"ד גדול:

וְלֹא־יֵשֵׁב אָדָם שָׁם: וְלֹא אָמְרוּ. נִדְחַל מִן קָדָם יי. דְּאָסִיק יִתְנָא,
 מֵאָרְעָא דְּמִצְרַיִם. דְּדַבֵּר יִתְנָא, בְּמִדְבָּרָא. בְּאָרְעַ מִיִּשְׂרָאֵל וְחֲרוֹב בְּאָרְעַ
 צְדִיָּא, וְטוּלֵי מוֹתָא. בְּאָרְעַ. דְּלֹא עָדָא בְּהַ, אֲנָשׁ. וְלֹא אֶתּוֹתָב אֲנָשׁא,
 תַּמּוֹן: ^ד וְאֲבִיָּא אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הַכְּרָמִל לֶאֱכֹל פְּרִיָּהּ
 וְטוֹבָהּ וְתִבְאוּ וְתִטְמְאוּ אֶת־אֶרְצֵי וְנַחֲלֹתַי שְׂמִתֶּם
 לְתוֹעֵבָה: וְאֵעִילִית יִתְכוּן לְאָרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְּהָת מִנְצַבָּא בְּכַרְמִלָּא.
 לְמִיכַל אֲבָהּ, וְטוֹבָהּ. וְעֵלְתוּן, וְסֵאִיבְתוּן יִת אָרְעַ בֵּית שְׂכִינְתֵי. וְאֲחִסְנְתֵי,
 שְׂוִיתוּן לְפִלְחָן טְעוֹתָא: ^ה הַכְּהֻנִּים לֹא אָמְרוּ אֵיָּה יְהוָה וְתִפְשִׁי
 הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי וְהִרְעִים פִּשְׁעוּ בִּי וְהִנְבְּאִים נִבְּאוּ
 בְּבַעַל וְאַחֲרֵי לֹא־יִוָּעְלוּ הֵלְכוּ: כְּהֻנָּא. לֹא אָמְרוּ, נִדְחַל מִן קָדָם
 יי. וּמִלְפֵי אוֹרִיתָא, לֹא אֵילְפוּ לְמַדְעַ דְּחִלְתֵי. וּמִלְכֵיָא, מְרִדוּ בְּמִימְרֵי.
 וּנְבִיֵי שְׁקֵרָא, מִתְנַבְּן בְּשׁוֹם טְעוֹתָא. וּבְתַר דְּלֹא יִהְנוּן לְהוֹן, אֲזִלוּ: ^ו לְכֹן
 עַד אָרִיב אֶתְכֶם נֶאֱס־יְהוָה וְאֶת־בְּנֵי בְּנִיכֶם אָרִיב: בְּכִין.
 אֲנָא עֲתִיד לְאֶתְפָּרְעָא מִנְכוּן, אָמַר יי. וּמִן בְּנֵי בְּנִיכוּן דְּאִם יַעֲבְדוּן
 כְּעוֹבְדֵיכוּן, אֲנָא עֲתִיד לְאֶתְפָּרְעָא: ^ז כִּי עֲבָרוּ אֵיִי כְּתִיִּים וְרָאוּ
 וְקִדְר שְׁלַחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מְאֹד וְרָאוּ הֵן הִיִּתָּה כְּזֹאת: אָרִי
 עִיבְרוּ. לְנִגּוֹת כְּתָאִי, וְחִזּוּ. וְלְמִדִּינַת עֲרַבָּאִי. שְׁלַחוּ וְאִסְתַּכְּלוּ, לְחַדָּא. וְחִזּוּ
 עַמְמֵיָא דְּגֻלְן מִכְּרָד לְכַרְד, וּמִמְדִּינָא לְמִדִּינָא. נְטֻלִין יִת טְעוֹתֵהוֹן,
 וּמִבְּלִין לְהוֹן עֲמָהוֹן. וּבְאַתֵּר דְּאֲנוּן שְׂרָן, פְּרַסִין יִת מִשְׁכְּנֵיִהוֹן. וּמִקִּימִין יִת
 טְעוֹתֵהוֹן, וְסִגְדִין לְהוֹן. אִידָא הִיא אֲמָא וְלִישָׁן דְּעַבְדַּת כְּוֹתְכוּן, בֵּית
 יִשְׂרָאֵל: ^ח הַהִימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי
 הִמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל: הָא עַמְמֵיָא, לֹא שְׁבִקוּ פִלְחָן טְעוֹתָא.
 וְאֲנוּן טְעוּן, דְּלִית בְּהוֹן צְרוּךְ. וְעַמִּי שְׁבִקוּ פִלְחָנִי, דְּבַדִּילִיָּה אֲנָא מִיִּתִי
 עֲלִיָּהוֹן יִקְרָא. וְאֲזִלוּ, בְּתַר דְּלֹא יִהְנוּן לְהוֹן: ^ט שְׁמוֹ שְׁמַיִם עַל־זֹאת

זלק הדקדוק: וְהִתְבּוֹנְנוּ. הַה"א געני:

וְשַׁעְרוֹ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם־יְהוָה: אֶת־אֲבָלוֹ שָׁמַיָא, עַל פְּדִין. עַל
 אֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעַתִּידָא לְמַחְרַב. וְעַל טוֹר בֵּית מִקְדָּשָׁא, דְּעַתִּיד
 לְאַצְטַדָּאָהּ. וְעַל עוֹבְדֵי בִישׁוּן, דְּעַבְדוּ עִמִּי לְחָדָא, אָמַר יי: **כִּי־שָׁתִים רָעוֹת עָשָׂה עִמִּי אֲתִי עֲזָבוּ מְקוֹר | מִים חַיִּים**
לְחֻצָּב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרֹת נְשֻׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא־יִכְלוּ
הַמַּיִם: אֲרִי תִרְתִּין בִּישׁוּן, עַבְדוּ עִמִּי. פְּלַחְנִי שְׁבִקוּ. דְּבִדְלִיָּה אָנָּא מִיְתִי
 עֲלִיהוֹן יְקָרָא כְּמַבּוּעַ דְּמַיִן, דְּלֹא פְּסִיק. וְטַעוּ בְּתַר טְעוֹתָא, דְּאֲנוּן לְהוֹן,
 כְּגַבִּין תְּבִירִין. דְּלֹא יִכְלִין, לְקַיְמָא מַיָּא: יא **הָעֶבֶד יִשְׂרָאֵל**
אִם־יֵלִיד בֵּית הוּא מְדוּעַ הִיָּה לְבוֹ: הַכְּעַבְדָּא, הָוָה יִשְׂרָאֵל. אִם
 יֵלִיד בֵּיתָא, הוּא מְדִין, אֶתְמַסֵּר לְבוֹזוּיָן: יב **עָלְיוּ יִשְׂאֲגוּ כְּפָרִים**
נִתְּנוּ קוֹלָם וַיִּשְׁתִּיתוּ אֶרְצוּ לְשִׁמְהָ עָרְיוּ (כ' נצתה) **נִצְתוּ**
מִבְּלִי יֹשֵׁב: עֲלוּהִי, יִכְלוּן מַלְכֵיָא. אֲרִימוּ, קְלָהוֹן. וְשׁוּיָאוּ אֶרְעִיָּה,
 לְצַדוּ. קְרוּוְהִי יַצְדִּין, מִבְּלִי יִתִּיב: יג **גַּם־בְּנֵי־נָף** (כ' ותחפנס)
וְתַחֲפַנְחָס יֶרְעוּף קְדָקֵד: אֲרִי בְּנֵי מַפִּיס, וְתַחֲפַנְחָס. יִקְטְלוּן גְּבַרְדָּא,
 וַיְבַזוּן נַכְסֵד: יד **הֲלוֹא־זֹאת תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עֲזָבְךָ אֶת־יְהוָה**
אֱלֹהֶיךָ בָּעַת מוֹלֶכֶךָ בְּדָרְךָ: הֲלֹא דָא פִּרְעֻנוּתָא, תַּתְּעַבִּיד מְנִיד.
 עַל דְּשַׁבְּקַת, יָת פְּלַחְנָא דִּי אֱלֹהֶיךָ. דְּאַחֲזִיךְ אֹרְחָא תְּקַנָּא, וְלֹא הֲלִיכַת
 בָּהּ: טו **וְעַתָּה מַה־לָּךְ לְדָרְךָ מִצְרִים לְשָׁתוֹת מִי שְׁחֹר**
וּמַה־לָּךְ לְדָרְךָ אֲשׁוּר לְשָׁתוֹת מִי נְהָר: וּכְעַן. מָא לְכוּן
 לְאַתְחַבְרָא, לְפִרְעָה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם. לְמַרְמֵי דְּכוּרִיכוּן, בְּנַהֲרָא. וּמָא לְכוּן
 לְמַגְזַר קַיִם, עִם אֶתְוֹרָאָהּ. לְאַגְלָאָה יִתְכוּן לְהִלָּאָה, מְעַבְרַת פְּרַת:
 טז **תִּיִסְרַךְ רָעַתְךָ וּמִשְׁבוֹתֶיךָ תּוֹכַחְךָ וְדַעִי וְרֵאִי כִּי־רַע**

זולק הולקדוק: ט חרב. החי"ת בקמץ קטן ושוא שברי"ש נח, ועיין בפר' נח' והנה חרבו פני
 האדמה' (בראשית ח, י"ג): יא העבד ישראל. הה"א בפתח:

וּמַר עֲזַבְךָ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלֹא פָחַדְתִּי אֵלֶיךָ
 נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוָה עֲבָאוֹת: אֵיתִיתִי עִלְךָ יְסוּרִין, וְלֹא מִנְעַת
 מִבְּשִׁתֶּיךָ. וְעַל דְּלֹא תִבַּת לְאוּרִיתָא, פִּרְעֻנוּתָא תִּתְעַבֵּיד מִנֶּיךָ. וְדַעֵי
 וְחִזָּא. אָרִי בְּשִׁתָּא וּמְרִירָא, אֵיתִי עִלְךָ יְרֻשְׁלָם. עַל דְּשִׁבְקַת, יֵת פְּלַחְנָא
 דִּי אֱלֹהֶיךָ. וְלֹא שׁוּיַת דְּחִלְתִּי, לְקַבֵּיל עֵינְךָ. אָמַר יי אֱלֹהִים, עֲבָאוֹת:
 כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עִלְךָ נִתְקַתִּי מוֹסְרוֹתֶיךָ וְהִנֵּאמְרִי
 לֹא (כ' אעבוד) אֶעְבֹּד כִּי עַל־כָּל־גְּבַעָה גְּבַהָה וְתַחַת
 כָּל־עֵץ רַעְנָן אֵת צִעָה זֹנָה: אָרִי מֵעַלְמָא, תִּבְרִית נִיר עִמְמִיא
 מְצוּרִיכוֹן. פְּסֻקִית, חֲנֻקִיכוֹן. וְאִמְרַתוֹן, לֹא נוֹסִיף עוֹד לְמַעַבְרָא עַל מִימְרֶךָ.
 אָרִי, עַל כָּל רְמָא מְנַטְלָא. וְתַחֲוֹת, כָּל אֵילָן עֲבוּף. אֵת, פְּלַחָא לְטַעוֹתָא:
 וְאִנְכִי נִטְעַתֶיךָ שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע אַמַּת וְאֵיךְ נֶהְפְּכַת לִי
 סוּרִי הַגִּפְּזִן נִכְרִיָּה: וְאִנָּא קִיַּיִמְתַּנְכוֹן קְדָמִי, כְּמִנְצַב גְּפְנָא בְּחִירָא.
 כְּלִכוֹן, עֲבָדִי קְשׁוּט. וְאִיכְדִין אֲשַׁתְּנִיתוֹן קְדָמִי, בְּעוֹבְדִיכוֹן מְקַלְקְלִיא.
 סְטִיתוֹן, מִבְּתַר פְּלַחְנִי. הוּיִתוֹן כְּגִפְּזִי, דְּלִית בֵּיהּ הִנָּאָה: יי כִּי
 אִם־תִּכְבְּסִי בַּנֶּתֶר וְתִרְבִּי־לֶךְ בְּרִית נִכְתָּם עוֹנֶךָ לְפָנָי
 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה: אָרִי אִם תִּדְמֵן לְאַתְנַקְאָה מְחוּבִּיךָ כְּמָא דְּמִנְקֵן
 בְּנִתְרָא, וּמְחוּרִין בְּבוּרִיתָא. הָא כְּרוּשְׁם כְּתֻמָּא דְּלֹא דְכִי, כֵּן סְגִיאֵי חוּבִיךָ
 קְדָמִי. אָמַר, יי אֱלֹהִים: כִּי אֵיךְ תִּיאַמְרִי לֹא נִטְמָאֲתִי אַחֲרֵי
 הַבְּעָלִים לֹא הִלְכְּתִי רְאִי דְרִכְךָ בְּגִיא דְעֵי מַה עָשִׂית
 בְּכֶרְהָ קְלָה מְשַׁרְכַת דְּרִכְיָה: אִיכְדִין תִּימְרִין, לֹא אִסְתְּאֲבִית.
 וּבְתַר טַעוֹת עִמְמִיא, לֹא הִלִּיכִית. זְקוּפִי עֵינְךָ עַל אוּרְחַתֶיךָ כִּד הוּיַת
 יִתְבָּא בְּחִלְתָּא, לְקַבֵּיל בֵּית פְּעוּר. דְּעֵי, מָא עֲבַדְתָּ. הוּיַת דְּמִיא לְיִנְקַתָּא
 קְלִילָא, דְּמִקְלַקְלָא אוּרְחַתָּהָ: כִּי פִרְהָ | לְמַד מְדַבֵּר בְּאוֹת

זולק הדקדוק: "גבועה גבהה. שופר, וגימל דגבהה רפה:

(כ' נפשו) נִפְשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ תִּאֲנֶתָה מִי יִשְׁיבְנָה
 כָּל-מִבְקָשֶׁיהָ לֹא יִיעָפוּ בְּחֻדְשָׁה יִמְצְאוּנָהּ: כְּעֹרֹדָא,
 דְּמִדּוֹרָה בְּמִדְבָּרָא. בְּרַעוּת נִפְשָׁה שְׂתִיא רוּחָא, כְּיֹרְדָא. כֵּן פְּנִישְׁתָּא
 דְּיִשְׂרָאֵל מְרַדַּת וּטְעַת מִן אוֹרִיתָא, וְלֹא צְבִיא לְמַתְב. נְבִיא, אִימַר לָהּ.
 כָּל בְּעָהּ דְּאוֹרִיתִי, לֹא יִשְׁתַּלְּהוּן. בְּזִמְנָה, יִשְׁכַּחְנָה: כַּכּ מְנַעֵי רַגְלֶיךָ
 מִיַּחַף (כ' וגורנד) וְגֵרֹנְךָ מִצְמָאָה וְתֵאמְרִי נוֹאֵשׁ לֹא
 כִּי-אֶהְבֵּתִי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֶיךָ: מְנַעֵי רַגְלֶיךָ, מִלְּאֶתְחַבְּרָא
 לְעַמְמִיא. וּפְמִיךָ, מִלְּמַפְלַח לְטַעוֹתָא. וְאִמְרַת, תְּבִית מִבְּתַר פְּלַחְנֶךָ. לֹא
 אָרִי רַחֲמִית לְאֶתְחַבְּרָא לְעַמְמִיא וּבְתַר פְּלַחֵן טַעוֹתְהוֹן, אֶהְדָּ:
 כַּכּ כְּבִשְׁת גָּנֹב כִּי יִמְצֵא כֵּן הוֹבִישׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמָּה
 מַלְכֵיהֶם שְׂרִיָּהֶם וְכַהֲנֵיהֶם וְנְבִיאֵיהֶם: כְּבַהֲתַת גְּבַר דְּמַתְחַשֵּׁיב
 מִהִימָן, וּמִשְׁתַּכַּח גָּנֹב. כֵּן בְּהִיתוּ, בֵּית יִשְׂרָאֵל. אַנּוּן מַלְכֵיהוֹן, רַבְרַבְנֵיהוֹן.
 וְכַהֲנֵיהוֹן, וְנְבִיאֵיהוֹן דְּשִׁקְרָא: כַּכּ אִמְרִים לְעֵץ אָבִי אַתָּה וְלֶאֱבֹן
 אַתָּה (כ' ילדתני) יְלַדְתָּנוּ כִּי-פָנוּ אֵלַי עֶרְף וְלֹא פָנִים וּבִיעַת
 רַעְתָּם יֵאמְרוּ קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ: אִמְרִין לְצֶלֶם אֶעֱא, אֲבוּנָא אַתָּ.
 וּמָא דְּמַתְעַבִּיד מִן אֲבוּנָא אִמְרִין לֵיה, אַת בְּרִיתְנָא. אָרִי אַחֲזָרוּ בְּפִלְחָנִי
 קֶדְל וְלֹא שׁוּיָאוּ דְּחֻלְתִּי, לְקַבִּיל אִפִּיהוֹן. וּבַעֲדָן דְּבִשְׁתָּא אַתִּיא עֲלֵיהוֹן,
 כְּפָרִין בְּטַעוֹתְהוֹן. וּמוֹדֵן קְדָמִי וְאִמְרִין רַחֲמִים עֲלֵנָא, וּפְרוּקְנָא: כַּכּ וְאִיָּה
 אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָךְ יְקוֹמוּ אִם-יֹשִׁיעוּךָ בִּיעַת רַעְתְּךָ
 כִּי מִסְפָּר עָרֶיךָ הֵיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה: וְאֵן דְּחֻלְתְּכוֹן, דְּעַבְדַּתְנוּ
 לְכוֹן. יְקוֹמוּ. אִם יִכְלֹן לְמַפְרַקְכוֹן, בְּעֵדָן בִּישְׁתְּכוֹן. אָרִי, מִנֵּן קְרוּיִכוֹן.
 הוֹאָה דְּחֻלְתְּכוֹן, דְּבֵית יְהוּדָה: כַּכּ אִם-תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל | נֶאֱסִי-יְהוּדָה
 אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם-תִּסֵּיר שְׁקוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תִנּוּד:

זולק הדקדוק: כַּכּ מִיַּחַף. הַיּוֹד בַּפֶּתַח בְּכָל סְפָרֵי תִימָן:

אם תתוב ישראל לפלחני, אִמַר יי. תתקבל, תיבתך. עד לא תתחתים,
 גזירתך. ואם תעדי שקוצך. מן קדמי, לא תטלטל: כֹּ וְנִשְׁבַּעְתָּ
 חִי-יְהוֹה בְּאֵמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבְצִדְקָה וְהִתְבָּרְכוּ בּוֹ גּוֹיִם וּבוֹ
 יִתְהַלְלוּ: אם תקיים בשמי, קים הוא יי. בקשטא, בדינא ובזכותא.
 ויתברכון עממיא. בישראל, וביה ישתבחון:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל:)

(פרקנא. יי צבאות, שמיא. קדישא, דישראל:)

על דא יתברך וישתבח, שמה רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

מפטיד דשבת וראש חודש

במדבר סימן כ"ח פסוקים ט - ט"ו

וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימם ושני עשירים סלת
 מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על-עלת התמיד
 ונסכה: ובראשי חדשיכם תקריבו עלה ליהוה פרים בני-בקר שנים
 ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימם: ושלושה עשירים סלת
 מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשירים סלת מנחה בלולה
 בשמן לאיל האחד: ועשרן עשרון סלת מנחה בלולה בשמן
 לכבש האחד עלה ריח ניחח אשה ליהוה: ונספיהם חצי ההין יהיה
 לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חודש
 בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד לחטאת ליהוה על-עלת
 התמיד יעשה ונסכו:

ברכה ראשונה שקודם הפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
 בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הבוחר בתורה,
 במשה עבדו, ובישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הַפְּטֵרָה דְשֶׁבַת וּרְאֵשׁ הַחֹדֶשׁ

בישעיה סימן ס"ו

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הַדָּם רִגְלֵי
 אֵי-זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ-לִי וְאֵי-זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי:
 פִּדְנֹן, אָמַר יי. שְׁמַיָא, בְּרִסֵּי יְקָרִי. וְאַרְעָא, בִּיבֵשׁ קְדָמִי. אֵיִדִּין בֵּיתָא,
 דְּתַבְנוּן קְדָמִי. וְאֵיִדִּין הוּא אַתְּ, בֵּית אֲשֶׁרִיּוֹת שְׂכִינָתִי:
 וְאֶת-כָּל-אֱלֹהֵי יָדַי עֲשָׂתָה וַיְהִי כָל-אֱלֹהֵי נְאֻם-יְהוָה
 וְאֶל-זֶה אֲבִיט אֶל-עֵנִי וְנִכְה-רוּחַ וְחָרָד עַל-דְּבָרֵי: וְיֵת כָּל
 אֱלֹהִי, גְבוּרָתִי עֲבַדְתָּ. הֲלֹא הוּאָה כָּל אֱלֹהִי, אָמַר יי. וּבִדְיִן רַעְוָא קְדָמִי,
 לְאֶסְתַּכְּלָא בֵּיה. בְּדַעְנוּתְךָ, וּמְפִיךְ רוּחְךָ. וּמִשְׁתַּוִּי, לְקַבִּיל פְּתֻגָּמִי:
 שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכַּה-אִישׁ זֹבַח הַשֶּׁה עוֹרְףָּ כָּלֵב מַעְלָה
 מִנְחָה דְּסַחְזִיר מִזְכִּיר לְבָנָה מְבָרָךְ אֲוֹן גַּם-הֵמָּה בְּחָרוּ
 בְּדַרְכֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נִפְשָׁם חֲפָצָה: נְכִיס תוֹר, כְּקַטִּיל גֹּבֵר.
 דְּבַח אָמַר, כְּנָקִיף כָּלֵב. מִסִּיק קֶרְפֵּן, דְּסַחְזִירָא. קֶרְפֵּן מִתְנַתְּהוֹן, מִתְנַתְּ
 אוּנִיס. אַף אֲוֹן. אֶתְרַעִיאוּ, בְּאוֹרְחַתְהוֹן. וּבְשִׁקּוּצֵיהוֹן, נִפְשָׁהוֹן
 אֶתְרַעִיאת: דְּגַם-אֲנִי אֲבַחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם וּמְגוֹרָתָם אֲבִיא
 לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ
 הָרַע בְּעֵינַי וּבְאֲשֶׁר לֹא-חֲפָצְתִי בְּחָרוּ: אַף אֲנָא, אֲצַבִּי
 בְּתַבְרָהוֹן. וּמִמָּא דִּי־צִיפּוּ, לֹא יִשְׁתַּיְבּוּן. חֲלָף דְּשִׁלְחִית נְבִיִי, וְלֹא תָבוּ.
 אֶתְנַבִּיאוּ, וְלֹא קִבְּלוּ. וְעַבְדוּ דְּבִישׁ, קְדָמִי. וּבִדְלָא צְבִינָא, אֶתְרַעִיאוּ:
 שָׁמְעוּ דְּבַר-יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל-דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיָכֶם
 שְׁנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: כֹּ וְאֵל זֶה אֲבִיט. כֹּ כֹל סַפְרֵי תִימָן בְּשׁוֹפֵר הוֹלֵךְ: גְּ מִכַּה-אִישׁ. צִירִי: עוֹרְףָּ.
 מְבָרָךְ. מְמוּצַע לֹא לַעֲלִיל וְלֹא לַרַע עֵינֵי עֲרוּגַת הַבוּשָׁם:

בְּשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ: קבילו, פתגמא די. צדיקיא דמשתון,
לקביל פתגמי רעותיה. אמרין אחיכון סנאיכון, מרחקיכון. בדיל שמי,
יסגי יקרא די. ונחזי בחדותכון, ואנון יבהתון: **קול שאון מעיר**
קול מהיכל קול יהוה משלם גמול לאיביו: קל אתרגושא,
מקרתא ירשלם. קלא, מהיכלא. קל מימרא די. דמשלים גמלא,
לבעלי דבבוהי: **בטרם תחיל ילדה בטרם יבוא חבל לה**
והמליטה זכר: עד לא מייתי עקא לה, תתפריק. ועד לא ייתי לה,
זיע. כחבלין על ילדא, יתגלי מלפה: **מי שמע כזאת מי ראה**
כאלה היוחל ארץ ביום אחד אם-יולד גוי פעם אחת
כי-חלה גם-ילדה ציון את-בניה: מן שמע כהדא. מן חזא,
כאלין. האפשר דתתעביד ארעא, ביומא חד. אם יתפרי עמה, זמן כדא.
ארי עתידא דתתנחם ציון ותתמלי, מעם גלותהא: **האני אשפיר**
ולא אוליד יאמר יהוה אם-אני המוליד ועצרת יאמר
אלהיד: אנא אלהא ברית עלמא מבראשית, אמר יי. אנא ברית כל
אנשא. אנא בדרית יתהון, לביני עממיא. אף אנא עתיד לכנשא
גלותיד, אמר אלהיד: **שמחו את-ירושלם וגילו בה כל-**
אהביה שישו אתה משוש כל-המתאבלים עליה:
חדו בירשלם. ובועו בה, כל רחמקא. דוצו עמה, דיץ. כל דהו מתאבלין,
עלה: **למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען**
תמצו והתענגתם מזיו כבודה: בדיל דתתפנקון, ותסבעון.
מבזת, תנחומקא. בדיל דתשתון, ותתרוון, מחמר יקרה:

זלק הדקדוק: **חבל** החי"ת בציר"י. וכ"ה במוסרה רבתא אות הקו"ף ערך קמץ:
מזיו כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדות הגירסא כך 'מחמר' ברי"ש, דומה
למ"ש חז"ל 'חמר בשר' ודוק והוא מבואר:

כִּי־כֹה | אָמַר יְהוָה הֲנִי נֹטֶה־אֵלֶיָּהּ כְּנֹהַר שָׁלוֹם
 וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקַתֶּם עַל־צַד תִּנְשְׂאוּ
 וְעַל־בְּרָכִים תִּשְׁעֲשְׂעוּ: אָרִי כִדְנוּ, אָמַר יי. הָאֲנָא מִיְתִי לֵה. כְּשַׁפַּע
 נֹהַר פָּרַת, שָׁלֵם. וּכְנַחַל מְגַבֵּר. יָקָר עַמְמֵיָא, וְתַתְּפִנְקוּן. עַל גְּסִסִּין,
 תַּתְּנַטְלוּן. וְעַל רִבְבִין, תַּתְּרַבּוּן: **כִּי־אִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ בֵּן
 אֲנֹכִי אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ:** כְּגַבֵּר. דְּאֲמִיָּה, מְנַחְמָא
 לֵיָה. בֵּן מִימְרִי, יִנְחִים יִתְכוּן. וּבִירוּשָׁלַם, תַּתְּנַחְמוּן: **וְרֵאִיתֶם וְשִׂשׂ
 לְבַבְכֶם וְעֲצָמוֹתֵיכֶם כַּדְּשָׂא תִפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה
 אֶת־עַבְדָּיו וְזָעַם אֶת־אֵיבָיו:** וְתַחֲזוּן, וַיְחִדִּי לְכֹחַן. וְגוֹיִתְכוּן,
 כְּדַתְּאִין יִזְהֶרן. וְתַתְּגְלִי גְבוּרְתָא דֵינִי, לְאִיטְבָא לְעַבְדוּהִי צְדִיקָיָא. וַיִּיתִי
 לוֹט, לְבַעֲלֵי דְבְבוּהִי: **כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבֹא וְכִסּוּפָה
 מִרְכַּבְתָּיו לְהָשִׁיב בְּחִמָּה אִפּוֹ וְגַעַרְתּוֹ בְּלֵהֲבֵי־אֵשׁ:** אָרִי
 הָא יי, בְּאִישְׁתָּא מִתְּגְלִי. וּכְעַלְעוּלִין, רְתַבוּהִי. לְאִתְבָּא בְּתַקוּף, רְגוּזִיָּה.
 וּמִזּוּפִיתִיָּה, בְּשַׁלְּהוּבִית אִישְׁתָּא: **כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט
 וּבְחָרְבוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר וּרְבוֹ חַלְלֵי יְהוָה:** אָרִי בְּאִישְׁתָּא,
 עֲתִיד יי לְמַדְּן. וּבְחַרְבִּיָּה, יֵת כָּל בְּסָרָא. וְסִגְיִאִין קְטִילֵיָא, קָדַם יי:
**הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל־הַגְּנוֹת אַחַר (כ' אחד) אַחַת
 בְּתוֹךְ אֲכָלֵי בָשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבֵר יַחְדּוֹ יִסְפוּ
 נְאֻם־יְהוָה:** דְּמוֹדְמָנִין וּדְמַדְכּוֹן, לְגַנְיָאד טְעוּתָא. סִיעָא, בְּתַר סִיעָא.
 אֲכָלֵי, בְּסַר חֲזִירָא. וְשֶׁקֶץ, וְעַכְבָּרָא. כְּחָדָא יִסּוּפוּן, אָמַר יי: **וְאֲנֹכִי
 מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵּיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם
 וְהַלְשָׁנוֹת וּבָאוּ וּרְאוּ אֶת־כְּבוֹדִי:** וּקְדָמִי גְלוּן. עוֹבְדֵי־הוֹן,

זֶלְק הַדְּקוּק: **וְשִׂשׂ לְבַבְכֶם.** כְּמַמְץ רַחֲב: **חַלְלֵי.** הַחֲיִית גְּעִי וְהַשּׂוֹא נַע: **וּבָאוּ.** מֵאֲרַכְהָ:
 וּרְאוּ. טַפְחָא בְּכָל סַפְרֵי תִימָן:

ועשתוניהון. עתידנא. לכנשא ית כל עממיא, אמיא ולשניא. וייתון,
ויחזון ית יקרי: יט ושמתי בהם אות ושלחתי מהם | פליטים
אל-הגוים תרשיש פול ולוד משכי קשת תבל ויון
האיים הרחקים אשר לא-שמעו את-שמעי ולא-ראו
את-כבודי והגידו את-כבודי בגוים: ואשוי בהון, אתא.
ואשלח מנהון, משויבין. לביני עממיא. למדינת ימא, פולאי ולודאי.
דמתחין ומחן בקשתא, למדינת תובל ויון. נגותא רחיקאי. דלא שמעו
ית שימע גבורתי, ולא חזו ית יקרי. ויחזון ית יקרי, בעממיא:
ב והביאו את-כל-אחיכם מכל-הגוים | מנחה | ליהוה
בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכפרות על הר
קדשי ירושלם אמר יהוה כאשר יביאו בני ישראל
את-המנחה בכלי טהור בית יהוה: וייתון ית כל אחיכון מכל
עממיא, קרבנא קדם יי. בסוסון. וברתכין. וברחילון ובכודנון, ובתשבחון.
על טורא דקדשי. ירושלם, אמר יי. כמא דייתון בני ישראל ית מנחתא.
במן דכי, לבית מקדשא די: כא וגם-מהם אקח לפהנים ללוים
אמר יהוה: ואף מנהון אקריב. למהוי כהניא ליואי, אמר יי: כב כי
כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה
עמדים לפני נאם-יהוה כן יעמד זרעכם ושמכם: ארי
כמא דשמאי חדתין. וארעא חדתא. דאנא עביד. קימין קדמי, אמר יי.
כג יתקים זרעכון, ושומכון: כג והיה מדי-חדש בחדשו ומדי
שבת בשבתו יבוא כל-בשר להשתחות לפני אמר
יהוה: ויהי בזמן ירח, בירח. וכזמן שבא, בשבא. ייתון כל בני בסרא,
למסגד קדמי, אמר יי: כד ויצאו וראו בפגרי האנשים
הפשעים כי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה

וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל-בָּשָׂר׃ וַיִּפְקֹן וַיַּחֲזוּן. בְּפִגְרִי, גְבֻרֵי חַיִּבֵּי־א. דְּמַרְדּוֹ, בְּמִימְרֵי. אֲרִי נִשְׁמַתְהוֹן, לָא יָמֻתוּן. וְאִישְׁתְּהוֹן, לָא תִטְפִּי. וַיְהוֹן מִדְּדַנִּין רְשִׁיעֵי־א בְּגִיהֵנָם עַד דֵּי־יִמְרוּן עַל־הוֹן צְדִיקֵי־א, מִסַּת חַזִּינָא:

נוהגין לחזור על פסוק זה:

וְהָיָה מִדֵּי-חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנַי אָמַר יְהוָה:

(גְּאֻלָּנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

(פְּרָקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל):

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חַיָּא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
וּלְעָלְמֵי עָלְמֵי־א:

זולקן הדקדוק: כג וְהָיָה מִדֵּי-חֹדֶשׁ וכו'. ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלעיל.
וסימנך, יתק"ק. ישעיה, תרי עשר, קהלת, קינות, עיין בסדור שלי הנקרא "עץ חיים" בס' ט"ב
מה שכתבתי שם:

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנַבִּיאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמוֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנַבִּיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמנ)

הפטרה דמחר חודש

בשמואל א' סימן כ'

וַיֹּאמֶר-לוֹ יְהוָה מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפְקַד
מוֹשֶׁבֶךָ: וַאֲמַר לֵיהּ יְהוָה מָחָר יִרְחֵא. וְתַתְּבַעֵי. אֲרִי יְהִי
מִרוֹת, בֵּית אֲסָרוֹתֶיךָ: ִ וְשַׁלַּשְׁתָּ תִרְדּוּ מְאֹד וּבָאתָ

זולקן הדקדוק: א וְנִפְקַדְתָּ. כ"ה בכל התיגאן הקר"ף בזקף גדול:

אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשֵׂה וַיִּשְׁבֹּת
אֶעֱלֶה הָאֶבֶן הָאֵזוּל: וּכְתַלְתוּת יִרְחֹא, תַתְּבַעֵי לַחֲדָא. וְתַהֲךְ לְאַתְרָא.
דְּאַטְמַרְתָּא תַמְוֵן, בַּיּוֹמָא דְחֻלְאָ, וְתַתִּיב. בְּסַטְר, אֶבֶן אֶתָּא: ג וְאֲנִי
שְׁלֹשֶׁת הַחֲצִיִּים צָדָה אֹרְהָ לְשַׁלַּח-לִי לְמַטְרָה: וְאֲנָא.
תַלְתָּא גְרִינֵן, בְּקִשְׁת שְׂדֵי, לְמַמְחֵי לִי, לְפַלְגִילִיסָא: ד וְהִנֵּה אֶשְׁלַח
אֶת-הַנְּעָר לְךָ מֵצֵא אֶת-הַחֲצִיִּים אִם-אָמַר אֱמַר לְנַעַר
הִנֵּה הַחֲצִיִּים | מִמֶּנָּךְ וְהִנֵּה קַחְנוּ וּבֹאָה בִּי-שְׁלוֹם לְךָ וְאִין
דְּבַר חֵי-יְהוָה: וְהָא, אֶשְׁלַח יְת עוֹלִימָא. אִיזִיל, אִיתָא יְת גְרִיָּא. אִם
מִימַר אִימַר, לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וּלְכָא. סַבְהִי וְאִיתָא. אֲרִי שְׁלָם לְךָ,
וְלִית מַדְעַם בִּישׁ, קִיָּם הוּא יֵי: ה וְאִם-כֹּה אֱמַר לְעֵלָם הִנֵּה
הַחֲצִיִּים מִמֶּנָּךְ וְהִלָּאָה לְךָ בִּי שְׁלַחְךָ יְהוָה: וְאִם כְּדִין אִימַר,
לְעוֹלִימָא. הָא גְרָא, מִנְךָ וְלִהְלָאָה. אִיזִיל, אֲרִי שִׁיזְבְּךָ, יֵי: ו וְהַדְּבָר
אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם:
וּפְתַגְמָא. דְּמַלְלִינָא, אֲנָא וְאַתָּה. הָא מִימְרָא דִּינִי, סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ, עַד
עֲלָמָא: ז וַיִּסְתַּר דָּוִד בְּשֹׁדָה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ (כ' על)
אֶל-הַלֶּחֶם לְאֹכֹל: וְאַטְמַר דָּוִד, בְּחַקְלָא. וְהוּה יִרְחֹא. וְאַסְחַר
מִלְכָא, עַל לַחְמָא, לְמִיכַל: ח וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשָׁבוֹ כְּפַעַם |
בְּפַעַם אֶל-מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מֵצֵד
שְׂאוּל וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד: וְאַסְחַר מִלְכָא, עַל שִׁוְיָהּ. כּוּמֵן, כּוּמֵן.
עַל שִׁוְיָא דְּמַתְקֵן לִיה, בְּסַטְר בְּתַלְא. וְקַם, יְהוֹנָתָן. וְאַסְחַר אַבְנֵר,
מִסְטְרָא דְּשְׂאוּל. וְהוּה אַתְרָא דְּדוֹד, מְרוּחַ: ט וְלֹא-דְבַר שְׂאוּל
מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר מְקַרְהָ הוּא בְּלַתִּי טְהוֹר

זולק הדקדוק: ה שלחך. השי"ן בגעיא: ז אל-הלחם. כתיב 'על' וקרי 'אל':

הוּא כִּי־לֹא טָהוֹר: וְלֹא מְלִיל שְׂאוּל. מִדְּעַם, בְּיוֹמָא הַהוּא. אַרִי
 אָמַר דְּלִמָּא עָרוּעַ הָהּ לִיה, וְלֹא דְכִי הוּא. אִו דְּלִמָּא לְאוֹרַח אָזַל
 וְאַנְחָנָא, לָא זַמְנָהּ: דְּוִיֵּהִי מִמְחַרְתָּ הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּפְקֹד
 מְקוּם דְּדוּד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מִדְּוִיעַ לֹא־בָא
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל גַּם־תְּמוּל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלֶּחֶם: וְהָוָה. בְּיוֹמָא
 דְּבַתְרוּהִי, דְּהוּא עֲבוּר יִרְחָא תִנְנִנָּא. וְהָוָה אַתְרָא דְּדוּד, מְרוּחַ. וַאֲמַר
 שְׂאוּל, לִיְהוֹנָתָן בְּרִיה. מְדִין. לָא אַתָּא בְּרִי יִשְׂרָאֵל אַף תְּמַלִּי אַף יוֹמָא דִּין,
 לְלַחְמָא: דְּוִיעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוּל נִשְׂאֵל נִשְׂאֵל דְּדוּד
 מִעֲמָדִי עַד־בֵּית לֶחֶם: וְאַתִּיב יְהוֹנָתָן, יְת שְׂאוּל. אִשְׁתְּאַלָּא
 אִשְׁתְּאַיִל דְּדוּד. מְנִי, לְמִיזַל עַד בֵּית לֶחֶם: דְּוִיֹּאמֶר שְׂלַחְנִי נָא כִּי
 זַבַּח מְשֻׁפָּחָה לָנוּ בְּעִיר וְהוּא עֵוָה־לִּי אַחִי וְעַתָּה
 אִם־מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמְלִטָה נָא וְאַרְאֶה אֶת־אַחִי
 עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שְׂלַחַן הַמֶּלֶךְ: וַאֲמַר. שְׂלַחְנִי כְּעַן. אַרִי שִׁירוּ
 נְכֻסֵּת קִדְשֵׁיָא לְכָל זְרַעִיתָא לָנָא, בְּקִרְתָּא. וְהוּא פְּקִיד לִי, אַחִי. וְכְעַן. אִם
 אִשְׁכַּחִית רַחֲמִין, בְּעֵינְךָ. אִשְׁתִּיב כְּעַן, וְאַחֲזִי יְת אַחִי. עַל כֵּן לֹא עָלָּ
 לְפִתְוּרָא, דְּמִלְכָּא: דְּוִיִּתְר־אַף שְׂאוּל בִּיְהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ
 בְּנֵי־נַעֲוֹת הַמְּרֻדוֹת הָלוֹא יָדַעְתִּי כִּי־בַחַר אֶתָּה לְבֶן־יִשְׂרָאֵל
 לְבִשְׂתָךְ וּלְבִשְׂת עֵרוֹת אִמְךָ: וְתִקִּיף רְגִזָּא דְּשְׂאוּל, בִּיְהוֹנָתָן.
 וַאֲמַר לִיה. בְּרִי סְרַבְנִיתָא, דְּמִרְדּוּתָהּ קִשְׂיָא. הָלֹא יָדַעְנָא. אַרִי רְעִי אַתָּה,
 בְּבֵר יִשְׂרָאֵל. לְבַהֲתָךְ. וּלְבַהֲתַת, קִלְן אִמְךָ: דְּכִי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חִי עַל־הָאָדָמָה לֹא תִכּוֹן אַתָּה וּמְלִכּוּתָךְ וְעַתָּה
 שְׂלַח וְקַח אֶתְּוֹ אֵלַי כִּי בְּנֵי־מוֹת הוּא: אַרִי כָּל יוֹמִיָּא. דְּבֵר יִשְׂרָאֵל,

. וְזֶלְקֵן הַדְּקֻדּוֹק: מִמְחַרְתָּ. הַמ"ם הַרְאִשׁוֹנָה גַעֲי: דְּשְׂלַח וְקַח אֶתְּוֹ. בְּקִצַּת תִּיגָאן תִּיבַת 'שְׂלַח'
 בְּטֵרַס לֹא בְּאִזְלָא, וּבְרוּבֵן בְּאִזְלָא וְעִיקָר:

קים על ארעא. לא תתקן, את ומלכותך. וכען. שלח ואיתינייה, לותי.
 ארי גבר חיב קטול, הוא: **טו** ויען יהונתן את-שאול אביו
 ויאמר אליו למה יומת מה עשה: ואתיב יהונתן. ית שאול,
 אבוהי. ואמר ליה. למא יתקטיל, מא עבד: **טז** ויטל שאול
 את-החנית עליו להפתו וידע יהונתן כי-כלה היא מעם
 אביו להמית את-דוד: וארים שאול ית מורניתא. עלוהי,
 לממחהי. וידע יהונתן. ארי גמירא היא. מן אבוהי, למקטל ית דוד:
יז ויקם יהונתן מעם השלחן בחרי-אף ולא-אכל
 ביום-החדש השני לחם כי נעצב אל-דוד כי הכלמו
 אביו: וקם יהונתן. מן פתורא, בתקוף רגו. ולא אכל. ביום עבור ירחא
 תנינא, לחמא. ארי אתנסיס, על דוד. ארי אכלמיה, אבוהי: **יח** ויהי
 בבקר ויצא יהונתן השדה למועד דוד ונער קטן עמו:
 והוה בצפרא. ונפק יהונתן. לחקלא, לזמנא דאמר ליה דוד. וניק זעיר,
 עמיה: **יט** ויאמר לנערו רץ מצא נא את-החצים אשר
 אנכי מורה הנער רץ והוא-ירה החצי להעברו: ואמר
 לעולימיה. רהוט. איתא כען, ית גריא. דאנא, שדי. עולימא רהט. והוא
 שדא גרא, לאעברותיה: **כ** ויבא הנער עד-מקום החצי אשר
 ירה יהונתן ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא
 החצי מנך והלאה: ואתא עולימא, עד אתר גרא. דשדא, יהונתן.
 וקרא יהונתן. בתר עולימא, ואמר. הלוא גרא, מנך ולהלאה:
כא ויקרא יהונתן אחרי הנער מהרה חושה אל-תעמד
 וילקט נער יהונתן את- (כ' החצי) החצים ויבא אל-אדניו:
 וקרא יהונתן, בתר עולימא. אוחי בפריע, לא תתעכב. ולקוט. עולימא
 דיהונתן, ית גריא. ואתא, לות רבוניה: **כב** והנער לא-ידע

מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן וְדוֹד יִדְעוּ אֶת־הַדָּבָר: וְעוֹלִימָא, לֹא יִדַע
 מִדַּעַם. בְּרַם יְהוֹנָתָן, וְדוֹד, יִדְעוּן, יְת פִּתְגָמָא: כַּג וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן
 אֶת־כְּלָיו אֶל־הַנְּעָר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִבֵּיָה הָעִיר:
 וַיֵּהב יְהוֹנָתָן, יְת זַיְנִיָּה. לְעוֹלִימָא, דִּילֵיהּ, וַאֲמַר לֵיהּ. אַיִזִּיל, אֹבֵלְהִי
 לְקַרְתָּא: כַּד הַנְּעָר בָּא וְדוֹד קָם מֵאַצֵּל הַנְּגָב וַיִּפֹּל לְאַפּוֹ
 אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֵי שְׁלֹש פְּעָמִים וַיִּשְׁקוּ. אִישׁ אֶת־רַעְהוּ
 וַיִּבְכוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוּ עַד־דְּדוֹד הִגְדִּיל: עוֹלִימָא, אֶתָּא. וְדוֹד.
 קָם מִסְטַר אֶבְן אֶתָּא, דְּלִקְבִיל דְּרוּמָא. וַנִּפֹּל עַל אַפּוּהִי, עַל אַרְעָא.
 וּסְגִיד, תְּלַת זְמַנִּין. וַנְּשִׁיקוּ, גְּבַר יְת חֲבַרְיָה. וּבְכוּ, גְּבַר יְת חֲבַרְיָה. עַד
 דְּדוֹד, אַסְגִּי: כַּד וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדוֹד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה | בֵּינֵינוּ
 וּבֵינְךָ וּבֵין זְרַעֵי וּבֵין זְרַעֲךָ עַד־עוֹלָם: וַאֲמַר יְהוֹנָתָן. לְדוֹד,
 אַיִזִּיל לְשָׁלוֹם. דְּקִימְנָא תְרוּנָא, אֲנַחְנָא. בְּשֵׁמָא דֵּי, לְמִימַר. מִימְרָא דֵּי.
 יְהִי סְהִיד, בֵּינָא וּבֵינְךָ. וּבֵין בְּנֵי, וּבֵין בְּנֵךְ, עַד עֲלָמָא:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ, קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

עַל דָּא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. דִּי לְעִילָא, חֵיא וְקִימָא. מְבָרַךְ הוּא לְעָלַם,
 וּלְעָלְמֵי עֲלַמֵּיָּא:

זֶזְלַק הַדְּקָרוֹק: כַּד וַיִּשְׁקוּ. הוּיִי' גַעֵי:

